

**Интервју со вајарот
Александар Губерина:**

**Александар
Македонски е првата
моја фигура**

**Чествување на
Рациновите
„Бели мугри“
во Самобор**

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXVIII 2020.

НОЕМВРИ – ДЕКЕМВРИ
STUDENI – PROSINAC

ISSN 1333-7769

БРОЈ

128

**30 години ентузијазам, гордост,
заедништво, создавање**

**Литванска помош за македонските
болници**

**Лекција за солидарност која сите треба
да ја научиме**

ALKALOID
SKOPJE
Health above all

Mikrogranule za otapanje u ustima
Magnezij 400 + B complex osiguravaju dnevnu opskrbu magnezijem zajedno s vitaminima B skupine, u cilju zadovoljenja povećanih potreba organizma.

**DODATAK PREHRANI SA SLADILIMA
MIKROGRANULE ZA IZRAVNU PRIMJENU**

Magnezij

+ B complex 400

20 vrećica
s okusom grejpa

● **Magnezij doprinosi normalnom funkcioniranju živčanog sustava**

● **Magnezij doprinosi normalnoj funkciji mišića i ravnoteži elektrolita**

● **Niacin, Pantotenska kiselina, Vitamin B₂, Vitamin B₆, Folna kiselina i Vitamin B₁₂ doprinose smanjenju umora i iscrpljenosti**

Prekomjerno uzimanje može imati laksativni učinak.

Čuvati od dohvata male djece! Preporučene dnevne doze ne smiju se prekoračiti. Dodatak prehrani nije nadomjestak ili zamjena uravnoteženoj prehrani. Važno je pridržavati se uravnotežene i raznovrsne prehrane i zdravog načina života!

**BRZA I LAKA UPOTREBA
JEDNA VREĆICA DNEVNO**

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH
posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr

zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

ЧОВЕЧНОСТА ВО ЧОВЕКОТ

Во времето пред Божиќ и Нова година кое некако е предодредено за дарување, оваа година, за жал, се преплете уште едно дарување во кое беше инволвирана речиси цела Хрватска, но и пошироко. Една природна катастрофа, каква што беше земјотресот во Петриња, Сисак, Глина и околните места, ги разбранува чувствата за помош, солидарност и емпатија. И упати пакети „полни со љубов“!

Се разбуди човечноста во човекот за човек.

Снимките што ги гледавме по телевизиските канали ни ја упатија пораката какви треба да бидеме. Но, не само еден или два дена, и да забораваме!

Хуманоста и подготвеноста за помагање на погодените од земјотресот резултираше со желбата и спремноста веднаш да им се помогне на луѓето во неволја. Помошта канализирана преку хуманитарни организации и бројни здруженија на граѓани, но и поединци, стаса до одредените места.

Понекогаш, за жал, само во вакви ситуации кај некои луѓе се буди хуманоста. Како да забораваме дека секојдневно има луѓе на кои треба да им се помогне. Особено со денешниот начин на живеење, кога сиромаштијата станува секојдневен сопатник.

„Ако сакаш да видиш промена во светот, тогаш мораш и ти да станеш дел од таа промена“, говореше Махатма Ганди, „големата душа“ на Индија, но и на целиот свет.

Но, човечноста треба да се развива постојано, инаку потонуваме во бруталност и анималност. Да не речам, ќе се изедеме од завист, злоба, љубомора... Секако, слика за вредности кои се дефинираат како непожелно однесување. Филозофот Цицерон го поставувал прашањето „Што го прави човекот човек?“, па самиот си одговорил: „Безобсирен човек, кој не се интересира за останатите луѓе не е хуман“, односно е „нечовечен“.

Дефинитивно на светот му е потребна повеќе човечност. Поттикнување и ангажирање на јавноста за хумани и добри дела и помагање на оние на кои помош им е потребна, а такви ги има насекаде низ светот, погодени од глад или од природни катастрофи. Токму оваа цел ја има и Светскиот ден на хуманоста – 19 август, кој се одбележува од 2008 година.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Лекција за солидарност која сите треба да ја научиме

Помош за луѓето во неволја, по катастрофалниот земјотрес што ја погоди Хрватска, почна да пристигнува од сите страни. Македонија беше меѓу првите држави која обезбеди средства за најпогодените подрачја

На ова, се надоврза и градот Скопје со уште 3 милиони денари (50 илјади евра). Скопје и скопјани знаат што е земјотрес, знаат што е потреба за помош, тие одамна ја имаат научено лекцијата за солидарност.

Вршителот на работите во македонската амбасада во Загреб, Назиф Џафери, нè информираше дека помошта за пријателска Хрватска е обезбедена на два начина: институционално (министерство за надворешни работи – влада – претседател на држава) и индивидуално.

– Македонските институции од страна на амбасадата во Загреб беа благовремено известени за штетите и последиците, како материјални, така и човечки, па тие имаат можност да проценат колкава помош ќе испратат, секако во согласност со можностите. Нашата земја беше меѓу првите кои реагираа, а амбасадата одигра максимал-

Емо два дена пред дочекот на Новата година, Хрватска ја потресе веста за катастрофалниот земјотрес што се случи во Сисачко-мославачката жупанија каде што најпогодени беа Петриња, Сисак, Глина и околните села. Разорните 6, 2 степени по Рихтер земаа седум животи и разрушија бројни домови.

реагираа упатувајќи помош до загрозените семејства.

Македонија како држава преку владата обезбеди 6 милиони денари (100 илјади евра).

Природата и нејзиното влијание

Тресењето на земјата се почувствува и во Загреб, што внесе голема вознемиреност кај граѓаните, кои од март минатата година во неколку наврати директно се соочија со природата и нејзиното влијание. А со последиците од последната природна катастрофа од Сисачко-мославачката жупанија сочувствуваа и Македонците во Република Хрватска, но и во цела Македонија кои веднаш

но коректна улога во право време, вели Џафери.

Тој додаде дека средствата од македонската страна биле уплатени на 31 декември.

Пунктови за хуманитарна помош

Во Хрватска беа отворени и пунктови каде што можеше да се донесат секакви потребни работи за вакви ситуации каде, секако, се вклучија и Македонци од Хрватска.

Илија Христовулов, претседател на Заедницата на Македонците во РХ во дописот упатен до градоначалниците на Петриња, Глина, Сисак и до Сисачко-мославачката жупанија, изразувајќи сочувство до семејствата на жртвите од земјотресот, наведе дека оваа природна катастрофа уште еднаш покажа голема солидарност и заедништво меѓу луѓето.

„Заедницата на Македонците во РХ со своите членови – македонските културни друштва, нуди поддршка и помош која може да им се пружи на погодените семејства во овој катастрофален земјотрес“, е наведено, меѓу другото, во дописот од ЗМРХ.

Во МКД „Илинден“ во Риека беше отворен собирен пункт од каде што помош беше упатена во загрозените подрачја.

Покрај хуманитарни пакети, бројни Македонци се вклучија несебично да помагаат.

Од Шибеник веднаш по земјотресот беше упатена група млади кои се ставија на располагање за помош.

- На почетку je najveći teret bio na leđima dobrovoljaca koji su dolazili iz cijele Hrvatske i dali sve od sebe u početnim trenucima nakon šoka. Neki od njih nisu spavali tri dana, a Hrvatska dugo nije bila toliko ujedinjena, вели Доротеа Периша, млада волонтерка од Шибеник, која меѓу првите била на местото на несреќата во Глина. Веќе осум дена е на терен каде што несебично помага.

„Najveća želja mi je da svi građani vide u kakvim uvjetima ljudi žive ovdje. I to ne samo kao posljedica potresa, nego zapostavljenosti. Najveća kočnica u Petrinji su naravno politika i birokracija. Uz to naš krizni stožer smatra da ljudi od 80 godina u selu do kojeg vodi makadamski put imaju internet i znaju pisati mail-ove da bi im došli staričari“, додава таа.

Добрината и човекољубието

Бројни хуманитарци ја понудија својата помош во вид на сместување, превоз и други потреби, а помош се нудеше и преку социјалните мрежи.

Од Македонија прв од пожарникарите се стави на располагање штипјанецот Александар Ѓоргиевски кој во Сисак дојде со превозникот „Хисар“,

кој исто така даде поддршка па упати апел за бесплатен превоз од Македонија до Хрватска.

И во Македонија се организираа разни хуманитарни акции.

Со ваквите бројни примери се покажа дека хуманоста и концептот на солидарност доведе до подготвеност за помагање на луѓето во неволја. Бројните примери ја покажаа човечноста, добрите односи, подготвеноста за помош и човекољубието што се должност застапена во сите религии.

Философите на хуманизмот често расправале за пожелните особини на човечноста, особено за тоа каков треба всушност да биде човекот. Ако се земе во предвид главната цел на хуманизмот – мирно и толерантно однесување меѓу луѓето, во нашево секојдневие човекот со своето однесување и со своите дела може да ја намали или зголеми својата позиција на човечност.

Секако, бројните погоре изнесени примери ја величаат добрината, човекољубието, милосрдноста и сочувствувањето.

Милена Георгиевска

Само да се смири земјата и да почне обновата!

По катастрофалниот земјотрес во Петриња и околината и серијата потреси по него луѓето од погодените подрачја живеат во страв, се снаоѓаат како што умеат и имаат една желба – да престане тресењето на земјата и што побрзо да започне обновувањето на куќите за да се вратат дома

По серијата земјотреси што секојдневно се случуваат и тоа по неколку во денот или ноќта во Петриња и околните места, стапивме во контакт со Живко Давидовски, претставник на Македонците во Сисачко-мославачката жупанија. Непосредно после еден таков земјотрес со јачина од 4,1 степени по Рихтеровата скала, по телефон ни рече дека само што се обидел да влезе во својата куќа во центарот на Петриња која е означена за рушење и тоа на сопствена одговорност, бидејќи не е сигурна, за да спаси некои документи поврзани со неговата работа и со жупанијата каде што го претставува македонското национално малцинство.

- Околу 300 Македонци живеат во оваа жупанија, а колку што ми е познато од оваа при-

родна катастрофа се зафатени околу 15 семејства чии куќи имаат претрпено штети. Едно семејство доби приколка колку да можат да се приберат, едно замина во Загреб кај роднини, а другите сите се снаоѓаме како знаеме и умееме. Јас сум сместен со сопругата кај роднини во Сисак, вели Давидовски.

Тој додава дека секој момент го користи да спаси нешто од документите, книгите и речниците. Некои од материјалите, покрај во неговата куќа, се наоѓаат во Културниот дом каде што Македонците организирале и реализирале разни настани.

Тешко искуство

Вели дека покрај искуството што го има доживеано во Татковинската војна кога се вратил од Македонија, каде што останал цели 6 години, и ја нашол куќата цела разрушена и ограбена, па почнале сè одново, еве сега се повторува слично сценарио да почне пак од нула.

- Тешко е доживувањето кога ќе влезете во својата куќа и видите срушен покрив, отпаднати сидови, паднати цигли врз паднатите ормани и не можете да си го земете ниту документот

за сопственост на куќата за да може да докажете дека куќата е ваша за да може државата да партиципира во изградба или санација. За да дојдам до сопственичкиот лист треба да викнам пожарникари да ми помогнат, но и да влеземе, не се знае кога повторно ќе затресе земјата и, не дај Боже, за час може да се најдете под урнатини, раскажува Живко Давидовски, кој е и директор на приватна агенција за осигурување која соработува со Алијанс осигурување, кој во својата куќа имал и деловен простор каде што работел.

Вели дека помош во храна и облека имаат, а она што тој како жупаниски претставник за Македонците од погодените подрачја го бара е интервентни финансиски средства кои ќе можат да им послужат на луѓето да бидат мобилни, да стават бензин и да дојдат до Загреб, бидејќи банките и банкоматите во Петриња не работат и не можат да подигнат ниту пензии, ниту да извадат пари.

Она што го очекуваат е што побрзо да се разбудат од овој лош сон, што побрзо да се смири земјата и да им се изградат куќите.

Милена Георгиевска

Солидарност на дело

Катастрофалниот земјотрес од 6,2 степени по Рихтеровата скала, кој на 29 декември 2020 година го погоди градот Петриња и предизвика огромна штета и во Глина, Сисак и околните места, ја обедини и ја крена на нозе целата земја.

Градови, организации, здруженија и граѓани од цела Хрватска организираа акции за собирање помош за жртвите од овој страшен земјотрес.

За таа цел на 30 декември 2020 година и во просториите на МКД „Илинден“ се организирале собирање помош

за погодените во несреќата.

Македонците, кои се секогаш подготвени да помогнат во неволја, со своите подготвени пакети, испратија порака дека не можат и никогаш нема да ја забораваат помошта која пристигаше за срушеното Скопје во 1963 година.

Г. К.

Оштетување од земјотресот во просториите на ЗМРХ

И оваа криза ќе ја надминеме. Нè зафати и ни покажа колку сме всушност мали и ранливи. Но, заеднички и сложно ќе се соочиме со неа и ќе се справиме со последиците

Земјотресот што го погоди Загреб на 22 март 2020 година со интензитет од 5,3 степени според Рихтеровата скала, сите понатамошни серии на земјотреси, како и последниот силен земјотрес од 6,2 степени со епицентар во близината на Петриња што дополнително создаде оштетувања и во Загреб, предизвикаа материјална штета и во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска со седиште во стројниот центар на градот.

За среќа, зградата статички не е загрозна, односно нема сериозни нарушувања на носивоста на самата градба, но претрпе оштетувања на оџациите кои потполно се разурнаа, на делови од сидовите кои се распукаа, на топлинските, дел од санитарните јазли и електричните инсталации кои беа вон употреба, како и на дел од прозорите кои беа оштетени.

Сепак, за сето ова време и поради епидемиолошките мерки за пандемијата на корона вирусот ЗМРХ и МКД „Охридски бисер“, кое дејствува во истите простории, работеа, но во прилагодени вонредни услови. Се снаоѓаа како умееја, но главно

администрацијата се одвиваше непречено благодарейќи на нештетените комуникациски инсталации.

Активности

Некои манифестации на ниво на ЗМРХ беа откажани, но информирањето, списанието „Македонски глас“ и издаваштвото, две нови книги од Милена Златеска и Драгољуб Сиљаноски, комплетно беа реализирани.

Меѓу другото, по електронски пат се одржаа Изборното и Вонредното собрание, два Управни одбора на ЗМРХ, се одработија финансиските извештаи и се аплицираше на Јавниот повик за програми за наредната година.

Воедно, на есен се пристапи кон санација на штетата во просториите за да се овозможи нужно функционирање, да се обезбеди сигурност и енергетска ефикасност. Интервентното коригирање на обновата опфати градење на нови оџаци и поправка на системот за греење, поставување на кондензациски плински бојлери, замена на оштетените прозори, поправка на дел од електричната инстала-

ција, поставување на нови санитарии, пополнување на пукнатините на сидовите, бојадисување и слично.

И оваа криза ќе ја надминеме. Нè зафати и ни покажа колку сме всушност мали и ранливи. Но, заеднички и сложно ќе се соочиме со неа и ќе се справиме со нејзините последици. Ни останува само да не дозволиме да делува на нас. Во добро здравје, и физичко и ментално, да одиме напред, да го задржиме позитивниот дух и да продолжиме да опстануваме.

Елизабета Петровска

Александар Македонски – прва фигура на вајарот Александар Губерина

Александар Губерина во филм ја игра улогата на Јурај Далматинец,

Јурај и Александар

Двајца големи мајстори чии имиња ќе останат запишани во историјата се сретнуваат на едно место, животите им се преплетуваат во една куќа во стариот дел на далматинскиот град Шибеник. Едниот е Јурај Далматинец, чие име е врзано за изградбата на прочуената шибенска катедрала „Св. Јаков“ (15. век) која е под заштита на УНЕСКО, а другиот е Александар Але Губерина, чии кипови се распослани насекаде по Хрватска и по светот. Имено, посебен куриозитет е што Губерина живее и твори во автентичната барокна камена куќа во која живеел и големиот Јурај Далматинец. Како и многу пати во историјата на уметноста вајарскиот опус на Губерина и Јурај Далматинец стана мост кој бдее над културната ризница во која се вткаени векови.

Врската со нашиот соговорник Александар Губерина со Македонија е нераскинлива. Тој ја обожава Македонија и Македонците, а толку многу знае за македонската историја и уметност што добар дел од Македонците можат да му позавидат. Тој е респектабилен член на невладината организација „Хрватско-македонска тангента“, преку која ги негува пријателските врски и односи на двата народа и двете држави.

Бидејќи сте добар познавач на историските случувања, особено на историјата на уметноста, би можеле ли да издвоите некоја личност која оставила траен белег во Вашиот живот и творештво?

Уште како мал бев опседнат со два великана. Едниот е Јурај Далматинец, а другиот Александар Македонски. Далматинец е величина која остави белег не само на својата генерација, туку и на многу после него. Ме фасцинираше тоа што тој го направил, а направил многу и тоа го правел одлично, што го потврдија многу стручњаци од историјата на уметноста. А Александар Македонски ми беше во мојата глава уште од самите мои почетоци кога почнав со прсти да ја моделирам глината. Тоа беше во трето одделение кога ја направив првата фигура со портрет, и тоа на Александар Македонски. Ја имав таа уметничка среќа уште како дете да живеам во куќа која гледаше на бродови кои носеа песок за изградба на новиот Шибеник. Татко ми тргуваше со песок и јас бев таму скоро секој ден кога се истоваруваше. Толку многу ми беше интересно да си играм покрај морето правејќи разни фигури. Така, еден ден го направив Александар Македонски од глина. Тоа е личност која на-

Александар Але Губерина, Шибенчанец, е еден од најпознатите хрватски вајари кој ја обожава Македонија и Македонците, а толку многу знае за македонската историја и уметност што добар дел од Македонците можат да му позавидат

вистина остави импозантен белег како големина во историјата на човештвото.

Александар го направи Александар. Можеби Вашето име Ве испровоцира да го направите Александар Македонски.

Можно е јас да сум го добил името токму по тој великан Александар Велики. Едноставно сакав да го направам, таков творечки порив имав и тоа уште како дете.

Славата на великаните како инспирација

Многу историски личности се сместени во Вашиот уметнички вајарски опус. Зошто се концентриравте токму на нив?

Да, многу, историските личности се дел на мојот уметнички опус, бев опседнат со нив. Униформите особено ме привлекуваа. Славата на историските личности ме инспирираше да ги направам во разни материјали – глина, бронза, камен. Имам направено доста личности од хрватската историја, но и не само Хрвати. На пример, кралевите Звонимир и Крешимир, потоа Марко Марулиќ, светиот отец папата Иван Павле Втори, св. Бенедикт, св. Фрањо Ашишки, св. Анте, Тито, Туѓман и многу, многу други.

Добитник сте на многу признања и награди, можете ли некоја од нив да издвоите по нешто што Ви е особено значајна?

Не, всушност, поради тоа што јас не работев поради добивање награди, туку работев според талентот и според она што Бог го одредил. Работев затоа што сакав да помагам и на другите. Мене мојот талент секогаш ме провоцираше, талентот беше тој што никогаш не ми даваше мир и ме тераше постојано да создавам нешто ново. Тоа е повик, но и обврска. Мене никогаш наградите не ми беа пресудни во мојата кариера или живот, тоа што се случува е продукт единствено на мојот труд и работа.

Многу сте учествувале и во хуманитарни акции на дарување на Ваши дела за разни потреби. Што Ве водеше кон тоа, многу време и труд, многу љубов вложувате во нешто што подоцна ќе го дарувате на некој?

Многу добро кажано. Тоа е фантастичен подарок за оние на кои тоа е наменето, било да се со мене или после мене. Обврска што Бог ми ја даде е да можам да направам некој среќен. Мислам дека со талентот што го поседувам треба да ги усреќувам луѓето – познати и непознати.

Многу љубов кон уметноста пренесовте на својата сопруга Силвана и на двата сина. Едниот син се сврти кон музиката, а другиот исто кон вајарството. Дали тоа Ве чини задоволен?

Многу сум среќен што успеав во тоа. Го чувствував тоа како моја обврска, бидејќи Бог ме создаде таков. И генетски и со воспитување сум создаден на моите најблиски да им побудам интерес да ја развиваат љубовта кон уметноста. Всушност ние со сопругата не би се ни сретнале во животот да немавме афинитет кон уметноста. Се запознавме на една хуманитарна аукција каде јас донирав две камени скулптури, „Мугрите на моето детство“ и „Корнатска катедрала“, а парите беа наменети за бегалците од Вуковар. Тоа се случуваше во 1991 година. Можам слободно да кажам дека моите дела на било која аукција достигнуваа највисока цена.

Врска – борба за идентитетот на нацијата

Како ги доживувате Македонците и Македонија како земја?

Многу добро. Поради мојата струка морав многу да читам и низ таа историска литература многу добро ја запознав Македонија. Ме импонираше семојната дејност на поединци по прашањето на творештвото и изразувањето низ разни медиуми. Македонија посебно ми е прирасната за душа бидејќи ја има доживеано истата историска приказна како и Хрватска, истата судбина – борба за идентитетот на нацијата. Македонија има дадено доста великани по прашање на творештво, без разлика дали е тоа пишано или ликовно творештво. Во однос на ликовната уметност Македонија секогаш имала великани кои оставиле белег. Многу ги има и јас не би сакал никого сега посебно да одвојувам.

Факт е и тоа дека врска постоела помеѓу македонскиот и хрватскиот народ. Напатени низ историјата, нормално е да се разбираат едни со други, а и доста дадоа во историјата. Секогаш беа спремни да ги дадат своите животи, и Македонците и Хрватите.

Во една прилика за Македонците направивте посебна скулптура која ја нарековте „Виктори“ (Победа).

Да, приказната за тоа дело одеше во насока да направам нешто што ќе ја симболизира поврзаноста на македонскиот и хрватскиот народ, па направив два крака, поврзани со шибенски јазол, кој симболизира нераскинливост, а двата крака од латинската буква V, која означува победа, се Македонија и Хрватска. Македонскиот и хрватскиот народ имаа многу сличности низ историјата, биле под туѓинска власт, а сепак се изборија за својата самостојност. Тоа е нераскинливата врска на Македонија и Хрватска.

Ги обожавам Македонците и особено се залагам за културно приближување и од тие причини сум член на „Хрватско-македонската тангента“.

Непосредно пред појавата на корона вирусот, кога делегација од Град Шибеник беше во посета на Македонија, Ваша скулптура на кралот Крешимир им беше дарувана на Хрватите во Македонија. Какво е чувството ваше дело да е посветено на сонародници од Македонија?

Многу ми е драго што тоа мое дело беше посветено и дарувано на нашите Хрвати во Македонија. Симболиката беше во тоа што гостите од Хрватска во Скопје дојдоа токму од Крешимировиот град и немаше подобра поврзаност отколку онаа со кралот Крешимир.

Подарена работа има многу поголема вредност отколку ако не е подарена. Тогаш скулптурата живее.

Милена Георгиевска

Именувана Комисија за распределба на средствата за малцинските здруженија

Заедницата на Македонците во РХ, заедно со своите членки македонските културни друштва, аплицираше на Јавниот повик за кофинансирање на програми во вкупен износ од 960.000,00 куни

Екоја година малцинските здруженија од 22 национални малцинства во Хрватска поднесуваат пријави до Советот за национални малцинства на Република Хрватска за кои бараат кофинансирање, а програмите од година во година се сè поквалитетни. Како дел од предлогот на Државниот буџет на РХ за 2021 година и проекциите за 2022 и 2023 година, за програмите за остварување на културна автономија на националните малцинства за 2021 година Владата на РХ обезбеди буџетски средства во вкупен износ од 47.876.000,00 куни, од кои 46.194.500,00 куни се тековни донации.

„Се бориме програмите и проектите на националните малцинства да претрпат што помалку последици од

оваа тешка криза и во тоа имаме значителна поддршка и разбирање и од претходните и од сегашната влада. Но, за тоа оди посебна благодарност и до нашите здруженија и институции на националните малцинства, бидејќи со одговорното, транспарентното и продуктивното трошење на средствата за културни проекти, ни даваат клучни аргументи во борбата за добивање на тие средства“, вели претседателот на Советот, Александар Толнауер.

Одржана телефонска седница

Советот за национални малцинства на Република Хрватска на 18 декември 2020 година ја одржа својата 92. телефонска седница.

На дневниот ред беше усвојување на записникот од 91. телефонска седница и усвојување на Предлог одлуката за именување на Комисија за распределба на средствата на здруженијата и институциите на националните малцинства за остварување на програмите за културна автономија за 2021 година.

Откако беше усвоен предложениот дневен ред, од 18 члена на Советот, 17 гласаа „за“ за усвојување на сите точки на дневниот ред. Согласно Уставниот закон за правата на националните малцин-

ства и Критериумите за финансирање и договарање на програмите за културна автономија на националните малцинства и методологијата за следење и проценка на спроведувањето на финансираните програми, Советот донесе Одлука за именување на Комисија за распределба на средствата на здруженијата и институциите на националните малцинства за 2021 година.

На 29 декември Советот за националните малцинства на РХ донесе и одлука за именување на Комисија за отворање на пријавите за предлозите на програмите пристигнати на Јавниот повик за 2021 година. Јавниот повик за пријава на програмите беше објавен кон крајот на ноември, а одлуката за распределба на средствата се очекува да биде донесена на пролет 2021 година. Заедницата на Македонците во РХ, заедно со своите членки македонските културни друштва, аплицираше на Јавниот повик за кофинансирање на програми во вкупен износ од 960.000,00 куни.

Елизабета Петровска

SAVJET ZA
NACIONALNE
MANJINE

Со нови планови и програми за работа во 2021 година

Вонредното собрание на Заедницата на Македонците во РХ беше одржано по електронски пат

Во оглед на вонредната состојба со пандемијата на корона вирусот и серијата земјотреси, Советот за националните малцинства на РХ извести за Дополнувањето на Критериумите за финансирање и договарање на програмите за културна автономија на националните малцинства и методологијата за следење и проценка на спроведувањето на финансираните програми, дека во случај на посебни околности Советот на здруженијата и институциите чишто програми за културен аматеризам и манифестации се кофинансираат

во предметниот период, ќе дозволи користење на средствата одобрени за овие програми во износ до 80% за набавка на опрема и создавање просторни и други услови за дејствување, сè додека не престанат посебните околности.

Поради аплицирањето на Јавниот повик за предлагање програми за 2021 година до Советот за националните малцинства на РХ, но и поради усвојувањето на Планот и програмата за работа и на Финансискиот план на приходи и расходи на ЗМРХ за 2021 година, во периодот од 10 до 14 декември 2020 година

делегатите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска по електронски пат одржаа Вонредно собрание на ЗМРХ, каде ги усвоија гореспоменатите документи.

За да може да се одржи Собранието по електронски пат, претходно сите делегати се изјаснија преку електронска пошта и едногласно ја дадоа својата согласност, па со утврдувањето кворум за до-

несување на правно важечки одлуки и усвојувањето на дневниот ред, едногласно беа усвоени двата плана на ЗМРХ – Планот и програмата за работа и Финансискиот план на приходи и расходи на ЗМРХ за 2021 година. Овие планови се темелат на усвоените Планови на друштвата за 2021 година.

Делегатите изразија желби за успешна работа во новата година.

Елизабета Петровска

Редовното собрание на МКД „Охридски бисер“ од Загреб годинава поради пандемијата беше одржано по писмен и електронски пат во периодот од 10 до 20 ноември.

По утврдениот кворум и усвоениот дневен ред, членовите на Друштвото ги усвоија Извештајот за работата на Друштвото за

2019 година и Годишниот финансиски извештај за 2019 година. Усвоени беа и Планот и програмата за работа и Финансискиот план на приходи и расходи на Друштвото за 2021 година.

Оваа година по ништо не беше слична со претходната. Некои програми Друштвото успеа делумно да ги реализира, но други, за

МКД „Охридски бисер“ одржа само дел од предвидените програми

жал, беа откажани. Во рамките на културната манифестација „Денови на македонската култура“, на почетокот на годината се реализираа прославите за „Василица – Стара Нова година“, „Св. Трифун и Св. Валентин“, „Денот на жената“, „Македонската вечер“ и неколку гостувања во соработка со другите национални малцинства. Некои настани беа виртуелно одработени, како „Ноќ на книгата“ и слично. „Рациновиот ден – Бели мугри“ беше делумно одржан, а „Деновите на македонскиот филм“

беа откажани. Претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, посочи дека и културниот аматеризам на Друштвото не можеше целосно да се реализира, како и пробите на секциите. Но, здравјето е најважно.

Да се надеваме дека идната 2021 година ќе биде поуспешна и посреќна од оваа, без пандемија и земјотреси – за доброто на сите нас, за дружењата и соработката во промовирањето и негувањето на македонската култура, јазик и традиција.

Е. П.

Чествување на Рациновите „Бели мугри“

Скромно, но достоинствено, и покрај специфичните услови заради коронавирусот, претставниците на македонските асоцијации му оддадоа почит на безвремениот Рацин

Задницата на Македонците во Република Хрватска и МКД „Охридски бисер“ од Загреб и оваа година ја одбележаа културната манифестација „Рацинов ден – Бели мугри“ во Самобор, но многу поскромно од претходните години заради актуелните епидемиолошки мерки. Чествувањето беше организирано по повод 81. годишнина од издавањето на Рациновата збирка поезија „Бели мугри“, под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ и Самоборскиот музеј.

Венци свежо цвеќе пред бистата на македонскиот поет

и револуционер Коста Солев Рацин во паркот крај Самоборскиот музеј положија потпретседателот и секретарот на ЗМРХ, Цветко Поповски и Елизабета Петровска, претседателката на МКД „Охридски бисер“, Виолета Штерцова, вршителот на работите при македонската амбасада во Загреб, Назиф Џафери, претставникот на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Јангел Малинов, а претходно и претставничката на македонското национално малцинство во Загребската жупанија, Лена Гапиќ. Скромно, но достоинствено, и покрај специфичните

услови заради коронавирусот, претставниците на македонските асоцијации му оддадоа почит на безвремениот Рацин, таткото на современата македонска книжевност, кој со своето дело нè задолжи за вечност.

Збратимени градови

Како најсоодветно да му се оддаде почит на поет ако не со поезија – со стихови од збирката „Бели мугри“ која е едно од најзначајните поетски дела на македонската литература. Отпечатена е илегално на 25 ноември 1939 година во печатницата на Драгутин Шпулер во 4000 примероци, а оригинален

примерок сè уште се чува во Самоборскиот музеј во збирката на Ивица Судник. Токму ова дело ја прави неразделна врската помеѓу Хрватска и Македонија, пред сè, помеѓу Самобор и Велес, каде што е роден Кочо Рацин, кои се и официјално збратимени градови, а дрвениот мост пред влезот во паркот крај музејот го носи името „Мост на Град Велес“. Таму, крај бистата, стихови од збирката рецитираше Јангел Малинов, а Горан Коров говореше беседа за животот и делото на Кочо Рацин.

„Бели мугри“ е трета стихозбирка објавена на македонски јазик, по стихозбирките на Венко Марковски, „Народни бигори“ и „Огинот“, објавени во 1938 година. „Бели мугри“ била создадена под влијание на народната поезија, како и на „Зборникот“ од Браќата Миладиновци.

Сјајот и маката на белите мугри

Рациновата збирка претставува извонредна поетска слика на најтипичните социјални појави во Македонија пред почетокот на Втората светска војна. Таа е антологија на болките и страдањата на македонскиот народ, на тутунопроизводителите, монополските работници и надничарите. Сепак, проткаена е со борбеност и револуционерен дух и претставува стремеж за афирмација на македонската национална култура.

Збирката е врвен дострел на Рациновото творештво. Дело неделиво од неговиот живот и неговото класно и национално определување. Дело со кое ги потврдува можностите за изразување и на најсуптилните чувства на јазикот кој бил забрануван и одрекуван. Се состои од 12 песни, во 5 циклуси напишани на велешки дијалект со примеси од западно македонските гово-

ри. Насловот на стихозбирката е симболичен – пејзаж кој е посакуван од работниците, аргатите и сите експлоатирани луѓе. Тоа е ново утро, нов почеток, нов живот во кој сите ќе бидат еднакви.

Највпечатливи мотиви во Рациновите песни се аргатската мака, социјално-класната неправда, револуционерниот повик, патриотските мотиви, жалоста за пропаднатите занаети и печалбарската тага. Творечки се потпира врз достоинството што ги носи македонското народно епско и лирско творештво збогатени со сопствен творечки однос. Се создава поезија изворна и своевидна, автентична и длабоко доживеана која емотивно ги изразува црнитата на животот на македонскиот човек и неговите вечни стремежи за подобар, поправичен свет, песни што ќе ги отворат прозорците за благороден културен натпревар со другите народи во светот.

Елизабета Петровска

30 години ентузијазам, гордост, заедништво, создавање

Македонското културно друштво „Илинден“ од Риека на 13 јануари одбележа 30 јубилејни години од своето формирање, како прво македонско друштво во Хрватска – 30 години љубов кон далечната татковина Македонија

Фото: архива

Оваа необична година, на 13 јануари не се слушаше химната на МКД „Илинден“ во просториите на Друштвото. Не се одбележа 30. роденден на неговото основање, поради пандемијата на ковид-19. Иако владееше тишина, во мислите сите членови на МКД „Илинден“ беа заедно, горди што се дел на оваа големо семејство.

За идејата и за првите чекори на основањето на „Илинден“ ни раскажа Владо Настески, идејниот зачетник на првото македонско културно друштво во Хрватска, а потоа и негов секретар.

Поврзување на неповрзаните

– Идејата која ме носеше да го формираме Македонското културно друштво во Риека е потребата да се поврзат неповрзаните и невратените. Сите кои сме овде се чувствуваме помалку осамено и размислувавме како тука да создадеме дел од татковината. Непишано правило е: секој што ја напуштил својата родна грутка, се обврзал да се врати што побрзо. Но, животот има други принципи и непредвидливи настани. Нам кои сме останале тука или на некое друго место, ни остануваат многу neodговорени прашања, вели Настески.

Тој се присетува дека уште во првите денови од неговото пристигнување во Риека, забележал дека има многу Македонци и често зборувале на македонски јазик.

„Летото 1990 година со Александар Ефремов го посетивме Михаило Давчевски, правник, во неговата канцеларија каде што работеше. Разговаравме за идејата за формирање на македонско културно друштво во Риека и Давчевски беше воодушевен. Во 90-тите години од минатиот век, на пописот во РХ во регионот на Риека, се изјасниле 930 лица како Македонци. Една група ентузијаста, отворено почнавме да се залагаме за формирање на друштво“, додава Владо.

Најактивните во групата, вели, се договориле да формираат Иницијативен одбор и донеле заклучок Основачкото собрание да се одржи на 13 јануари 1991 година во Клубот на железничарите во Риека. Поканите за Основачкото собрание ги испратиле на адресите кои ги нашле во риечкиот телефонски именик. И идејата се покажала многу добра.

Михаило Давчевски, првиот претседател на МКД „Илинден“, за тие денови кога се формираше друштвото ни изјави:

„Кога Владо Настески и Александар Ефремов дојдоа кај

мене со идејата за формирање на друштво, се интересираа дали општествено-политичките прилики се поволни за формирање на македонско друштво. Јас како правник, со тој предлог се воодушевив и веднаш се сложив со нив. Организиравме Иницијативен одбор, припревивме документација, Статут, предложивме име на Друштвото, а мене ме наговорија да бидам претседател.“

Илинден

Давчевски вели дека како иницијатори сметале дека најпрепознатливо име за македонско друштво во дијаспората е Илинден, еден од најголемите национални, но и верски празници во Македонија.

„Името го зедовме по Илинденското востание, бидејќи тоа симболизира и ги поврзува Македонците каде и да се во светот. На Основачкото собрание бевме изненадени од големиот интерес за зачленување на повеќе од 150 членови. По службениот дел, во салата се создаде фантастична атмосфера, се заигра македонско оро, се запеа македонска песна, на лицата на сите присутни се гледаше некакво посебно задоволство и воодушевување, а можеа да се забележат и солзи радосници“, се присетува Михаило.

- По основањето на Друштвото, дознавме дека на Филозофскиот факултет во Риека, постои Катедра по македонистика што ја водеше проф. д-р Горан Калоџера. Веднаш потоа го посетивме професорот кој нè поздрави со: „Македонци мои, добро ми дојдовте“. Тој тогаш ни подари 5-6 книги и оттогаш па до денес ни помага со разни активности, одржувајќи низа книжевни вечери, предавања за македонско-хрватските книжевни врски и друго, ни рече Давчевски.

Негување на македонската култура

За своето долгогодишно дејствување во МКД „Илинден“ ни зборуваше и проф. д-р Горан Калоџера.

„Јас бев учесник во тие времиња. Во 1991 година бев доцент на Филозофскиот факултет, предавајќи македонистика, македонски јазик и литература. Ги запознав Михаило Давчевски и Владо Настески кои се појавија со оваа идеја за да сториме нешто заедно. Јас бев на страна, како човек од професија, а тие практично ја завршија целата работа. „Илинден“ е првото македонско културно друштво во Хрватска. Според мене, денес, најдоброто. Не заради сентиментот кон „Илинден“, но навистина ги сметам за најдобри“, вели проф. Калоџера.

Според него, тие денес имаат прекрасна програма: разни промоции на книги, изложби, славење на верски и државни празници итн. Затоа тој смета дека „Илинден“ е респектабилна малцинска група на луѓе кои создадоа убаво место за дру-

жење, место за зближување на Хрватите и Македонците, место за негување на македонската култура, традиција, книжевност, како и алка, мост меѓу Македонците во Приморско-горанската жупанија и секако, на Македонците и Хрватите со татковината Македонија.

А што претставува „Илинден“ за Илија Христовулов, сегашниот претседател на Друштвото и претседател на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, човекот кој многу години од својот живот ги посвети на „Илинден“ од самите почетоци до денес? Тој вели: „Целото мое битие е предадено на работата во МКД „Илинден“, Советите, Македонската православна црковна општина и во Заедницата на Македонците во РХ. Не е лесно, но тоа ме исполнува затоа што сум со цела душа и срце во тоа за општо добро на сите нас. Семејството најповеќе трпи, но од нив имам огромна поддршка без која не би можел да го работам ова што го работам денес, ме исполнува дружењето со членството и сето она што е постигнато во овие изминати години. Горд сум што сум дел од ова Друштво и како Македонец и како граѓанин на Република Хрватска.“

Амбасадор на татковината

Роденденската честитка и благодарност кон сите членови на Друштвото, а посебно на неговите основачи, упати потпретседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев. Таа е една од главните алки за постоењето и активностите

на „Илинден“. Уште како дете, активна во сите секции, а во последните 15 години една од успешните водителки на сите активности. Големи заслуги има за тоа што претставува „Илинден“ денес – едно од најактивните и најквалитетните друштва, амбасадор на својата татковина во секоја смисла на зборот.

„МКД „Илинден“ е врска-та на Македонците во Риека и ПГЖ со татковината, со родната грутка. „Илинден“ нè зближува, ни овозможува меѓусебни познанства и тоа е место каде што секој од нас може слободно да учествува во креирањето, негувањето и промоцијата на севкупното културно богатство од нашата родна Македонија. Искажуваме голема благодарност до сите институции во Риека, Приморско-горанската жупанија и Република Хрватска, на сите кои се запознаени со сите наши чекори и кои заедно со нас чекорат по тој пат. Пат кој мора да го изодиме, најмногу за да создадеме интерес на младите за своето потекло, а и интерес на сите вљубеници во нашата Македонија“, наведе Дуноски Митев во роденденската честитка.

30 години не е малку за човечки живот – 30 години ентузијазам, гордост, заедништво, создавање... 30 години љубов кон далечната татковина Македонија.

13 јануари 1991 година е денот кој засекогаш ќе биде запишан со златни букви во историјата на првото македонско културно друштво во РХ.

Гордана Квајо

Изложба и книжевно-поетска вечер

„Денови на македонската култура“ е манифестација што се одржува долги низ години и претставува круна на сите активности на МКД „Илинден“ во текот на годината

Свеченото отворање на манифестацијата што се одржа на 21 ноември 2020 година беше претходно најавено на прес-конференција на 19 ноември, каде што се претставија: Ивона Дуноски Митев, потпретседателка на МКД „Илинден“, Зоран Мајсторовиќ, музичар, Гордана Квајо, авторка на фотографии и Валерио Орлиќ, претседател на Хрватското книжевно друштво во Риека.

На прес-конференцијата за свеченото отворање на „Деновите на македонската култура“ во Риека и за програмата на манифестацијата, Ивона Дуноски Митев посочи дека станува збор за традиционална манифестација која сепак одлучиле да ја одржат и оваа година, прилагодена на ситуацијата во која се наоѓаме.

„Голема чест ми е што по успешниот заеднички концерт ова лето со Зоран Мајсторовиќ ја продолживме нашата соработката. Во книжевниот дел од програмата како и многу години досега соработуваме со Хрватското книжевно друштво во Риека. А огромно задоволство ми е што оваа година посетителите на нашата програма ќе можат да ја видат изложбата на фотографии на Гордана Квајо, која со години е наш член и

ги следи нашите активности“, рече Дуноски Митев.

Традиционална манифестација

На отворањето на „Деновите на македонската култура“, потпретседателката на МКД „Илинден“, во име на Друштвото, Советот на македонското национално малцинство за Град Риека, Советот на МНМ во Приморско-горанската жупанија, МПЦО „Свети цар Константин и царица Елена“ и во свое лично име, ги поздрави сите присутни и изрази огромно задоволство и чест што на свеченото отворање беше присутен вршителот на работите во македонската амбасада во Загреб, Назиф Џафери, и го покани да се обрати на присутните.

Пренесувајќи ги поздравите од амбасадата, Џафери им честиташе на организаторите што не се откажаа од настанот и во услови на пандемија ја организираа и реализираа оваа традиционална манифестација.

„Гледам дека имаме богата културна програма во која ќе уживаме сите заедно“, посочи Џафери.

По доделувањето на благодарниците за учеството на настанот, свеченото отворање го

започна мултиинструменталистот Зоран Мајсторовиќ, голем љубител на македонската традиционална музика, која честопати ја изведува на неговите концерти.

Тој нагласи дека му е особено драго што соработката со МКД „Илинден“ и понатаму продолжува.

„За вечерва имам подготвено неколку традиционални македонски композиции кои ќе ги изведам на гитара и арапска лаута и задоволство ми е што можам да дадам придонес на манифестацијата „Денови на македонската култура“ и што продолжуваме да ја негуваме нашата соработка и пријателство“, додаде Мајсторовиќ.

„Човек во просторот“

Програмата понатаму продолжи со изложбата на фотографии „Човек во просторот“, од Гордана Квајо, родена риечанка, чиј татко е Хрват од островот Крк, а мајка Македонка од Охрид. Таа својата љубов кон Македонија ја изразува со членството и активната работа во МКД „Илинден“.

„Морам да кажам дека сум исклучително среќна што оваа моја изложба, која беше поставена во Скопје минатата година, денес е во Риека, во

прекрасниот простор на „Експорт дрво“ кој годинава стана културен центар на градот Ријека. Навистина ми претставува посебна чест и задоволство“, рече Квајо, која како тема на изложбата на црно-бели фотографии го има човекот во просторот.

Во продолжение на програмата, како дел од книжевниот фестивал „Денови на пријателите на книгата“ и со веќе традиционалната соработка со Хрватското книжевно друштво во Ријека, беа претставени наградените книги и писатели. Уводно излагање за книжевно-поетската вечер даде лекторката за македонски јазик, Биљана Стојановска, со темата за Марко Цепенков (1829-1920), најголемиот собирач на македонски народни умотворби.

Во краткото излагање за животот и делото на Цепенков, таа ги употреби зборовите на Константин Миладинов: *Народните умотворби се важни за секој народ, бидејќи читајќи ги, добиваме јасна слика за искуствата и мудростите на тој народ, тие се јасен показател за степенот на менталниот развој и огледало на животот.*

„Марко Цепенков, македонски фолклорист и писател (Прилеп, 1829 г. – Софија, 29

декември 1920 г.), собрал и обработил на прилепски дијалект опсежна и разнолика фолклорно-етнографска збирка која ја објавил 1889 во Софија. Личен свој печат ставил на околу 700 усни кратки прозни форми. Меѓу нив има и мотивирано уникатни и светски важни текстови, како што е фантастичниот расказ за Силјан Штркот“, меѓу другото истакна Стојановска.

Потоа претседателот на Хрватското книжевно друштво во

Ријека, Валерио Орлиќ, нагласи дека соработката со МКД „Илинден“ овозможува низ културата да се запознаваме уште подобро едни со други, што е вистинско богатство, а секако и задоволство, по што следуваа рецитали на членовите на ХКД Дамир и Татјана Марас, Валерио Орлиќ, Абдурахман Халиловиќ, и Иван Шпањиќ, низ авторската музика на Михаел Арчон.

По богатата програма, Ивона Дуноски Митев се заблагодари на „Ријека 2020“ за просторот и помошта во организацијата, ги поздравил сите со надеж дека за следните „Денови на македонската култура“, просторот на МКД „Илинден“ повторно ќе ги отвори вратите за сите Македонци и нивните пријатели.

Гордана Квајо

Ревизија на македонскиот филм

Во просториите на МКД „Илинден“ на 4 ноември, во рамките на „Деновите на македонската култура 2020 година“, се одржа проекција на македонскиот филм „Бог постои, името ѝ е Петрунија“, филм на режисерката Теона Стругар Митевска

Уште еден настан предвиден во „Деновите на македонската култура“ се одржа во Риека. Пред проекцијата на филмот „Бог постои, името ѝ е Петрунија“, воведен збор за ова филмско остварување даде м-р Биљана Стојановска, лекторка по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека.

„Мило ми е што ве гледам овде, и покрај сите препораки, сите протоколи и покрај сè што ни приреди короната. Драго ми е што вечерва ќе погледаме македонски филм, и тоа филмот „Бог постои, името ѝ е Петрунија“, рече Стојановска.

Бројни филмски награди

Таа им се заблагодари на сите што го организираа и го овозможиле прикажувањето на овој одличен филм, а особено им се заблагодари на сите нејзини претходници, основачот на најбројниот Лекторат по македонски, проф. Горан Калоѓера,

на проф. Васил Тоциновски, како и на професорката Ана Азеска.

Биљана Стојановска откако ја запозна публиката со темата на филмот, со актерите и со освоениите награди на европските филмски фестивали, на крајот рече: „Сакам да се чувствуваат пријатно и активно да го гледате овој филм.“

Филмот на македонската режисерка Теона Стругар Митевска „Бог постои, името ѝ е Петрунија“ дава критичко, на моменти и духовито портретирање на конзервативното општество преку приказната за девојката која презема традиционално машка улога, а всушност претставува многу од денешните жени на Балканот.

Петрунија, главниот лик во филмот, кој беше снимен во Штип пред неколку години по вистински настан, скока во реката и го фаќа крстот од ладната вода за време на славењето на Водици, и го чува. Со кршењето на традицијата таа предизвикува бес кај црквата и по-

лицијата, како и насилни реакции на машките сограѓани, но и осуда од нејзината мајка.

Како да живееме во среден век

Во едно од интервјуата, Теона Стругар Митевска рече: „Кога дојдовме во Штип како дел од подготовките, сите велеа: Зошто сакате да снимате филм за таа луда жена? Но, полека, полека ги придобивме локалните граѓани. Продуцентот на филмот, мојата Лабина Митевска, ѝ напиша на Црквата барање за соработка, за да можеме автентично да ги претставиме верските обреди, но одговорот беше: Не сакаме

да имаме ништо со вас. Бог постои и тој е маж.

Сепак, оваа година, повторно, една девојка скокна во водата, го фати крстот и свештеникот го дозволи тоа. Значи работите можат да се придвижат“.

Лабина Митевска која, исто така, има улога во овој филм – ликот на новинарката Славица која го следи случајот со Петрунија и ја поддржува нејзината храбра постапка, еднаш рече: „Иако е 2018 година, се чини дека уште живееме во средниот век“.

Присутните со голем интерес ја проследија проекцијата на овој интересен филм.

Гордана Квајо

Некое чудно време, некое „ново нормално“

Чудно е во декември, во овој период од годината, да се дојде во просториите на МКД „Илинден“ и да ја најдете само администраторката Марина и тишина... никој никаде, баш во време кога секоја година детски гласови одекнуваат и со смеа го поздравуваат Свети Никола или Дедо Мраз. Тој дојде и оваа година, но немаше деца да го поздрават. Ги остави подароците под елката, за некој да пројде и да им ги однесе на сите добри дечиња во негово име.

Необично е да се пројде по Матачичевата улица и да не се слушнат звуци на гитара и хармоника, да не се слуша пеењето на членовите на пејачката гру-

па, да не се слушне нивната смеа додека вежбаат „нова“ песна – затоа што не е дозволено... некое „ново нормално“ време.

Не се одржа „Вечерта на македонската песна“, немаше „Етно вечер“, нашата улица не мирисаше на убави македонски специјалитети... немаше ниту пријатели од други културни здруженија и друштва, наши-

те секогаш поканети гости, не се дружеше ниту на традиционалната „Македонска вечер“, затоа што дојде некое ново време... време на тишина во МКД „Илинден“.

Единствено, одвреме-навреме тука е нашиот Илија Христодулов, претседателот на Друштвото, нашиот „добар дух“, човекот кој секогаш е тука кога некому му е потребна помош.

Крај е на оваа, на многу начини, невообичаена и не многу добра година. Можеби е најдобро да ја заборавиме, но не и да го изгубиме духот и срцето на „Илинден“, туку да ја дочекаме со радост Новата, се надеваме подобра 2021 година.

Гордана Квајо

Денови на македонскиот филм

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула Деновите на македонскиот филм секоја година ги поврзуваше со Пулскиот филмски фестивал којшто се одржува во јули. Оваа година поради корона вирусот Пулскиот филмски фестивал беше одржан на есен и Друштвото во тоа време немаше можност да ја реализира својата програма, а не беа одржани ни трибините поврзани со фестивалот.

Сепак, манифестацијата Денови на македонскиот филм се одржа на 28 декември онлајн. Потпретседателката на

Друштвото, Милена Златеска, ја започна програмата поздравувајќи ги слушателите во име на Друштвото и објасни зошто оваа година фестивалот се одржува на тој начин.

Тема на програмата беше *Историјата на македонскиот филм*, низ која нè поведе Марко Здравковиќ Кунац, продуцент и новинар кој ја осмислил и покренал Пулската филмска фабрика, а кој успешно и во детали ја познава и историјата на македонскиот филм. Тој зборуваше од почетоците на режирањето на првиот македонски филм па сè до денес, а и за учеството на македонскиот

филм на Пулските филмски фестивали низ годините.

Програмата успешно беше снимена од професорот Јанко Жуфиќ.

М. З.

ICC 3D d.o.o.

DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA

Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb

tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103

mob: 091/5251 141

e-mail: icc-3d@icc.hr

Razlika koja se vidi.

Savršeno je moguće.

Денови на глаголицата во Истра

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“, „Деновите на глаголицата во Истра“ оваа година ги одржа во Домот на хрватските бранители во Пула на 13 ноември, со богата програма и со почитување на препораките од Националниот стожер на Истарската жупанија, со ограничен број како на учесници, така и на гости

Екоја година во програмата за оваа културна манифестација учествувале голем број учесници, но и гости од другите градови на Хрватска, како и гости од Македонија, а се вклучуваа и другите малцинства. Но, оваа година тоа не беше изводливо да се организира.

Поезија и музика

Настанот започна со песната „Среде Скопје“ во изведба на Мешовитиот хор и оркестарот на Друштвото, со водителите Наѓа Мартинчиќ и Руди Ерготиќ. Водител на програмата и главен организатор беше Милена Златеска, потпретседателка на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, која прочита и две свои песни „Огниште“ и „На другата страна“. Во програмата зедоа учество и учениците кои го изучуваат македонскиот јазик по моделот Ц кај Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка, која е и претседателка на Советот на македонското национално малцинство за Истарска жупанија.

Малиот Михаел Јаневски покажа како Македонец во Ис-

тра може да пее и рецитира песни на истарски дијалект; во тоа е и богатството на децата Македончиња кои покрај изучувањето на македонскиот јазик, се разбира дека се школуваат и на литературен хрватски, но се трудат да го научат и дијалектот каде што живеат.

Патот на глаголицата

Драго Драгузет, член на Друштвото, зборуваше за жи-

вотот и делото на светите браќа Кирил и Методиј и за патот на глаголицата во Истра и Кварнер, како и за Мали Лошињ. Претседателот на Друштвото, Тодор Брдарски, ги поздравил присутните и им се заблагодари на учесниците во програмата и посочи дека настанот се одвива под посебни услови на пандемија.

Поетесите Неда Миленковски и Грацијела Путина ја збогатија содржината на програмата со својата поезија и со своите знаења за глаголицата.

За музичкиот дел беше задолжен оркестарот и хорот на Друштвото, а беа отсвирени неколку македонски ора и беа отпеани песните „Давај ме мила мамо давај ме“, „Македонско девојче“ и други.

Вечерта заврши со богата трпеза и традиционални јадења подготвени од секцијата „Кујната на мојата баба“.

Михаела Златеска

Програма на далечина за „Деновите на Кочо Рацин“ во Истра

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ ја организираше манифестацијата во посебни услови пренесувајќи ја програмата на далечина на 23 декември

Весниците во програмата еден по еден влегуваа во просторот на Друштвото и се снимаа, така што не остваруваа никаков контакт меѓу себе. Програмата ја отвори и ја водеше потпретседателката на Друштвото и водителка на литературната секција, Милена Златеска, која во свое име и во името на Друштвото ги поздрави, со голема чест и задоволство, сите онлајн гледачи. Таа зборуваше за животот и делото на Кочо Рацин и ги прочита неговите песни *Денови* и *Копачите*. Меѓу останатото, рече дека Кочо Рацин со илегалното печатење на збирката песни *Бели мугри* во Самобор станува историска личност како културна врска помеѓу Македонија и Хрватска. Додаде дека секоја година на бистата на Кочо Рацин во Самобор и во Самоборскиот музеј се одржува богата програ-

ма на сите друштва членови на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Документарен филм за Рацин

Гледачите на настанот ги поздрави и претседателот на Друштвото, Тодор Брдарски, кој меѓу останатото зборуваше за формирањето на Друштвото и првите асоцијации на македонското национално малцинство во Истра кои беа организирани уште во деведесеттите години. Тој ја посочи својата улога во сето тоа, а зборуваше и за времето кога беше претставник на Истарската жупанија за македонското малцинство. Тој ја има посетено родната куќа на Кочо Рацин во Велес,

за што има снимено документарен филм кој беше прикажан во програмата на овој настан. Брдарски се претстави и со песните *Калеш бре Анѓо* и *Парашодот*, кратко кажа и за својот живот во Истра и за неговото доаѓање во Хрватска како студент во Загреб.

Презентација на македонскиот јазик

Најстариот член на Друштвото, Горе Васков, кој како момче е дојден во Истра токму од Титов Велес, како што самиот рече, зборуваше за својата улога во отворањето на првите асоцијации на Македон-

ците во Истра и за учеството на голем број Македонци кои, за жал, сега се покојни, па ја испеа песната *Не кажувај либе добра ноќ*. Васков е активен член во Друштвото и на хорот.

Руди Ерготиќ кој како хармоникаш ги свири одлично македонските песни, а и ги пее, овој пат се претстави со песната *Јовано, Јованке*, а зборуваше за неговата долгогодишна соработка со македонското национално малцинство во Истарската жупанија.

Настанот заврши со песните *Издишки*, *Моите корени* и *Аманет* од Милена Златеска, која потсети на нејзините четири издадени книги и околу шеесетина зборници кои се по целиот свет. Таа посочи дека сите овие програми се прикажуваат со цел да се презентира македонскиот јазик и да не се изгубат идентитетот, името, јазикот, традицијата и верата.

Михаела Златеска

Литванска помош за македонските болници

Со залагање и посредство на македонската амбасада во Загреб, за македонските здравствени установи е обезбедена вредна донација од пријателска Литванија

Вршителот на работите во амбасадата во Хрватска, Назиф Џафери, а во консултација со надлежните органи во Македонија, успеа да обезбеди вредна донација со најпотребни средства и материјали за здравствените установи кои се борат со пандемијата од ковид-19.

Литванската донација стаса во Македонија на 18 декември 2020 година, а на примопредавањето од Загреб допатуваа Јурате Рагукјене, нерезидентен амбасадор на Република Литванија, која од 1 август од Хрватска ја покрива и нашата земја, и Назиф Џафери.

По претходно одработените договори на амбасадорско ниво помеѓу двете земји, а во согласност со потребите и барањата на Институтот за јавно здравје беше потпишан документ за давање и примање помош.

Така на списокот од донацијата се најдоа седум тони дезинфекциска течност, 1.650 скафандери за медицинските лица и 45.000 заштитни маски.

Донација во вистински момент

- Оваа донација е од особена важност бидејќи дојде во вистински момент за борба про-

тив коронавирусот, кога државата имаше потреба токму од ваков вид на помош. Сето тоа беше реализирано благодарение на одличната комуникација што ја имаме со амбасадорката на Литванија во Загреб, Јурате Рагукјене, вели Џафери.

Гостинката од Литванија остварила средба и со македонскиот министер за надворешни работи, Бујар Османи, кој се заблагодарил на помошта од пријателска Литванија, информираат од Министерството за надворешни работи. Османи ги посочил блиските односи меѓу двете држави кои датираат уште од 2000 година преку членството во Вилнус групата. Тоа се односи кои се темелат на солидарност.

На средбата министерот Османи, исто така, упатил благодарност и за поддршката што Литванија ѝ ја дава на Македонија на нејзиниот пат кон Европската унија. Секако, на разговорот станало збор и за продлабочување на билатералната соработка меѓу двете земји.

Амбасадорката Рагукјене изразила задоволство од досегашниот развој на

пријателските односи меѓу двете земји и ја подвлекла заложбата за натамошно продолжување на политичкиот дијалог и интензивирање на соработката во сите области од заеднички интерес. Таа ја повторила поддршката на литванската Влада за продолжување на македонската реформа и што поскоро одржување на првата меѓувладина конференција со ЕУ.

Милена Георгиевска

Збогум за познатиот виолинист и музички педагог Зоран Џорлев

Ретко кој не уживаше во звуците на виолина на Зоран Џорлев, најпознатиот македонски виолинист, музички педагог, поранешен член на оркестарот на Националната опера и балет, телевизиски водител и поранешен директор на „Танец“ кој почина на неполни 54 години. Особено е познат по обработките и специфичните изведби на македонските народни и забавни ком-

позиции, филмски, џез и етно теми.

Во бројните пораки со сочувство до неговото семејство, стаса и телеграма од македонската министерка за култура, Ирена Стефоска по повод прераното заминување на виолинистот во која наведе: „Македонската култура и уметност изгубија исклучителен музичар, професор и колега. Џорлев со својата виолина, како уметник и педагог, но и како менаџер остави

траен влог во македонската музичка култура и високи професионални вредности за многу генерации уметници. Примете искрено сочувство од мое лично име, и од името на Министерството за култура за загубата на Зоран Џорлев кој остави неизбришлива трага и со несебичниот ангажман за промоција на македонската култура, музика и фолклор како поранешен директор на

Ансамблот за народни игри и песни – Танец“.

Џорлев работеше и како професор по виолина, а беше и директор на ДМБУЦ „Илија Николовски Луј“ во Скопје. Во периодот од 2011 до 2017 година беше директор на ансамблот за народни игри и песни „Танец“.

Уште една видна личност почина во Македонија. Овој пат станува збор за академик Георги Старделов, филозоф,

Почина академик Георги Старделов

естетичар, есеист, книжевен критичар, антологичар, теоретичар и историчар на културата, поранешен претседател на Македонската академија на науки и уметности и еден од најактивните и еминентни академици во земјава кој почина на 90-годишна возраст.

Старделов беше професор и декан на Филозофскиот факул-

тет во Скопје, а за неговото име се врзуваат бројни функции меѓу кои претседател на Македонскиот ПЕН центар, претседател на Друштвото на филозофите на Југославија и на Македонија, член на Европската академија на науките и уметностите, а почесен член е на Асоцијацијата на шпанските уметници при Шпанската кралска

академија и гостин професор на повеќе европски и американски универзитети. Негови дела и трудови се преведени на повеќе странски јазици. Академик Георги Старделов има објавено над 20 авторски книги, а во 2000 година му се објавени избрани дела во девет томови. Превел и приредил бројни капитални филозофски автори и дела.

Сара Климоска меѓу европските ѕвезди во подем

Младата македонската актерка Сара Климоска се најде на листата како една од десетте европски откриција – „Европски ѕвезди во подем 2021“ на Европската филмска промоција. Оваа манифестација се одржува во рамките на Меѓународниот филмски фестивал во Берлин и важи за една од најпрепознатливите обележја на Берлиналето.

Сара со улогата на 16-годишната Лена во дебитантскиот филм на Игор Алексов „Лена и Владимир“, влезе во друштво на ѕвезди во подем, со уште девет актери од Германија, Ирска, Литванија, Португалија, Унгарија, Финска, Франција, Холандија и Шведска. Оваа прилика за младата македонска актерка нуди можност за воспоставување на контакти со европски

кастинг агенции, филмски професионалци и етаблирани актери од Европа.

Во периодот од 23 до 25 февруари дигитално ќе се одржи 24. издание на „European Shooting Stars“ и тоа една недела пред 71. издание на Берлинале, додека официјалната церемонија за доделување на наградите за „European Shooting Stars“ ќе се случи во Берлин

во јуни 2021 година, кога ќе се одржува и дел од програмата со проекции на филмовите на фестивалот.

М. Г.

„Македонија“ на Сиљаноски претставена преку видео

Пандемијата ги натера членовите на МКД „Браќа Миладиновци“ да размислуваат креативно и да осмислат настан кој ќе ги промовира македонската култура и јазик, и нивната поврзаност со Хрватска по виртуелен пат

Така, во предвечерието на католичкиот Божиќ, на 24 декември 2020 година беше прикажано првото видеопретставување на книгата на Драгољуб Сиљаноски, „Македонија така далечна, а така блиска“. Видеото беше снимено во рамките на „26. Денови на македонската култура“ и настанот „Македонско-хрватски културни врски“ во организација на МКД „Браќа Миладиновци“, неколку дена пред да биде споделено со јавноста. Претставувањето го водеше Јулијана Тешија, а повод беше излегувањето од печат на книгата на Сиљаноски како ретроспектива на изложбите на разгледници, дописници и марки кои авторот ги организираше низ Хрватска и Македонија во текот на пет години.

„И благодарам на Заедницата на Македонците во Република Хрватска што во мојата книга препозна вредност и придонес кон хрватско-македонските историски врски“, рече Сиљаноски.

Видео презентацијата на интересен начин ја претставува не само книгата, туку и авторот и изложбата како метод на визуелно подучување.

Калеидоскоп

„Со помош на разгледниците, фотографиите и пораките

кои испраќачите ги испишувале на задната страна, го учиме едни за други она што не сме го знаеле. Моите разгледници покажуваат дека врските помеѓу нашите народи постоеле уште од почетокот на 20. век, а не како што мислевме до скоро, од нашето поврзување во СФРЈ. Врските помеѓу Македонија и Хрватска ги продлабочувале не само војниците на отслужување на воениот рок, туку и службениците, стручњаците од разни области кои доаѓале како дефицитарен кадар, но и учениците и граѓаните на годишен одмор во Македонија“, наведе Сиљаноски.

„Оваа книга е калеидоскоп кој на читателите им дава единствена можност, исчитувајќи ги текстовите и гледајќи ги разгледниците, да ги вткаат сопствените спомени во историските рамки кои ни ги нуди авторот“, рече Тешија истакнувајќи дека од тој аспект таа е од особена важност не само за претставниците на македонското малцинство во Хрватска,

туку и за Хрватите во Македонија.

Книгата на Сиљаноски е дел од напорите на МКД „Браќа Миладиновци“ за придонес кон идентитетот на македонското малцинство во Република Хрватска, но и кон зачувување од заборавот на напорите на Македонците и Македонките од Осиек. Во таа смисла, оваа книга е продолжение на публицистичката активност на МКД „Браќа Миладиновци“ која ја започна Благоја Јовановски со своите две документаристички книги „МКД Браќа Миладиновци – Осиек (1994-2006)“ и „Вечните Миладиновци“ (2013), како и со зборникот „Денови на браќата Миладиновци“ (2011), а на која се надоврза Јагода Тренеска Цветичанин со монографијата „Македонски бои во славонската рамница – траги на сеќавањата“ (2016).

Видеото е достапно за преглед на линкот:

<https://www.youtube.com/watch?v=ezNZxgdz8Qg&t=31s>

Јулијана Тешија

Македонија така далечна, а така блиска

Сите за Македонија пишуваале – само со љубов

Уредничката Силвија Лучевњак во рецензијата ќе напише: „Авторот собирал разгледници десетина години и успеал да собере стотина. Сакајќи да ја претстави културата и историјата на својата родна Македонија, одбрал разгледници кои донесуваат мотиви од Македонија, а адресирани се на лица од Хрватска. Во книгата се прикажани лицата и опачините на разгледниците, зашто авторот нема само желба да ја претстави Македонија, односно нејзините населени

Разбирање на две култури низ разгледници

Преку разгледниците во оваа книга Македонија ни се отвора како прекрасно културно-историско благо, како земја вредна да биде откриена и посетена. Претставената збирка е вредна и заради тоа што ни покажува како се развивале односите помеѓу Македонија и Хрватска низ историјата. Бројни разгледници биле често единствената комуникација со семејството, роднините и пријателите. Исчитувајќи ги текстовите испишани на разгледниците, интересно е да се истакне и тоа што речиси сите испраќачи биле воодушевени со земјата во која се нашле. Сите за Македонија пишуваале – само со љубов.

Книгата во која се претставени македонските разгледници од збирката на Драгољуб Сиљаноски е промоција на историјата, културата, традициите и обичаите на Македонија и добар пример на соработка помеѓу нашите две пријателски држави. Книгата е настаната на темел на бројните изложби кои прераснале во трајно едукативно и ликовно-историско претставување на разгледниците како медиум кој придонесува кон подобро разбирање на двете култури.“

Елизабета Петровска

Задницата на Македонците во РХ кон крајот на 2020 година отпечати уште една вредна книга – „Македонија така далечна, а така блиска“ од авторот Драгољуб Сиљаноски.

Драгољуб Сиљаноски е роден 1961 година во Кичево, Република Македонија. Дипломирал на Економскиот факултет во Осиек. Од своето доаѓање во Хрватска во 1972 година па сè до денес живее и работи во Нашице. Член е на МКД „Браќа Ми-

ладиновци“ од Осиек и претставник на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија. Со филателија се занимава од својата петнаесетта година. Член е на Филателистичкиот клуб Осиек. Со циклусот изложби на разгледници од Македонија, оствари низа гостувања во бројни градови низ Хрватска, а гостуваше и во Скопје. Од 2014 година, домаќини на оваа изложба беа сите македонски културни друштва на ЗМРХ.

места, природни убавини и културно историските споменици, туку со помош на разгледниците да открие кои се луѓето коишто разгледниците ги испраќале и кои се оние коишто нив ги примале. Собраните разгледници покриваат временски период од Првата светска војна до денешните денови, и прикажуваат разни мотиви од Македонија. Најстарата разгледница датира од 1914 година.

На брегот

Станува збор за љубовни чувства кон љубениот и кон татковината, кои по долгото внатрешно бурење, излегле на виделина и се преточиле во поетски непресушлив извор

Милена Златеска и годинава нè израдува со нова отпечатена стихозбирка во издание на Заедницата на Македонците во РХ. Новата книга со наслов „На брегот“ е продолжение на нејзиниот поетски творечки пат. По објавувањето на стихозбирката „Огниште“ (2014), таа ја објавува втората стихозбирка „Ода на љубовта“ (2017). Третата нејзина книга „Чувари на душата“ е објавена во 2019 година. Книгата „На брегот“ е четврта нејзина стихозбирка.

Поетесата Милена Златеска е дводомна авторка која е родена во Македонија, а живее и твори во Хрватска. Својствено за нејзините стихозбирки, па и за најновата, е нивното двојазично објавување на хрватски и на македонски јазик. Со ова е дадена можност стихозбирката да биде читана од поширок круг на љубителите на поезијата од Хрватска и Македонија. Инаку, Златеска е една од најактивните членови на Заедницата на Македонците во РХ и на МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Учесничка е и на повеќе читања, учествува на фестивали на поезија во Хрватска и странство, и добитничка е на повеќе награди и признанија.

Животопис на љубовно врвење

„Во оваа стихозбирка љубовта е мошне успешно проткаена во сите песни. Љубовта е двигател на животот, таа е еден вид патоказ по кој поетесата врви, и покрај сите препреки таа не се откажува од љубовниот патоказ кој што ѝ го определува патот на нејзиното поетско чекорење“, пишува рецензентот Никола Алтиев за делото. „Книгата е полна со убави лирски љубовни песни. Тоа се песни што изви-

раат од длабочината на душата на поетесата, претходно засолнети во најискрените нејзини катчиња. Тоа се песни проткаени со чувства доживевани при одот во животот кои оставиле длабоки, неизбришливи траги во душата на поетесата. Едноставно речено, станува збор за љубовни чувства кон љубениот и кон татковината, кои по долгото внатрешно бурење, излегле на виделина и се преточиле во поетски непресушлив извор. „На брегот“ преставува еден вид животопис на едно љубовно врвење“, заклучува Алтиев.

„На местото каде што се спојуваат душата и светот се создава песната, стихот раѓа стих, сликите од љубовниот восхит нè водат во далечната татковина во која е проживеано детството. Стиховите јасно го повикуваат читателот на плач, на проживеана радост, на сеќавање на животните моменти кои поминале, но оставиле неизбришливи траги во душата, тоа се песни кои не ги потиснуваат емоциите, туку се стопуваат со нас исто како што и лирскиот субјект е стопен во песната со другиот до патот на вечноста и спокојот“, го опишува своетовидување на делото драматургот Маја Грегл.

Елизабета Петровска

Пијаното под прстите на Нуо Ченг ги поврза Нашице и Битола

На вториот Меѓународен натпревар по пијано што се одржа како виртуелен настан во организација на Здружението „Пијано“ од Битола од 11 до 14 декември 2020 година, учествуваа 149 млади пијанисти до 18-годишна возраст од 19 држави од 3 континенти во светот.

Поделени во пет категории, видео записи пристигнаа од речиси сите балкански држави, но и од Германија, Италија, Малта, Литванија, Молдавија, Израел, САД, Јужна Кореа, како и од млади македонски пијанисти. Масовноста и квалитетот на талентираниите вљубеници на музиката и пијаното му зададоа голема, но пријатна задача на жирито составено од истакнати уметници од Македонија, Србија и Русија.

Дека ѕвездичките не светат само на небото, туку и на земјата, посведочи 10-годишната Нуо Ченг која блесна со својата виртуозна и разновидна изведба

и ја освои 1. награда во првата категорија, помеѓу 42 кандидати од 10-тина земји.

Нуо Ченг е ученичка во 4 одделение во Основното музичко училиште „Контеса Дора“ во Нашице, во класата на проф. Дарија Влајниќ, а оваа награда беше причина за средба со претставникот на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљаноски, од истоимениот град.

„Денес, на 30 декември 2020 година, имав прилика лично да ѝ честитам на 10-годишната Нуо Ченг за освоеното 1. место на Меѓународниот натпревар „Пијаномфест“ – Битола. Таа достоинствено го претстави и поврза својот град Нашице, а воедно и Хрватска, со Битола и Македонија“, рече Сиљаноски кој на средбата на Нуо ѝ дари подарок во свое, и во име на претставничката за Град Осиек, Јагода Тренеска Цветичанин.

„Ова е прекрасна можност за соработка помеѓу Нашице и Битола, која можеби ќе иницира организирање на концерт на Нуо во градот под Пелистер“, загадочно по телефон ни рече Тренеска Цветичанин.

А ние се надеваме дека оваа идеја ќе прерасне во стварност, наскоро, кога ќе помине пандемијата.

Јулијана Тешија

„Вардарки“ виртуелно на гости кај осиечките Русини

Снимка од видео честитката – настап на „Вардарки“

Не е едноставно да се осмисли манифестација на виртуелен начин. Но, тоа им успеа на осиечките Русини кои оваа година по 16. пат ги организираа „Дравските бранови“ – манифестација на хорови и пејачки друштва што се одржува со финан-

сиска поддршка на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

На виртуелната манифестација што се организираше на 5 декември 2020 година, настапија 9 друштва од кои 3 од Осиек, и по 1 од Загреб, Вуковар, Винковци, Петровци и Миклушевици, но и од Војводина, Србија.

МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек го претставуваше мешаниот хор – пејачка-

та секција „Вардарки“ под диригентска палка на Јагода Тренеска Цветичанин. „Вардарки“ настапија со изведбата на македонската народна песна „Лихнида кајче веслаше“.

„Со оваа песна од срце ви ја честитаме манифестацијата „Дравски бранови“, ви посакуваме добро здравје и догодина да пееме во живо и заедно“, рече Цветичанин во својата честитка до Русините. Таа воедно му го честита и 234. роденден на градот Осиек.

J. T.

Џудото е мојот живот

Македонката Катерина Николоска е единствената македонска спортистка во овој спорт која ја претставувала Македонија на Олимписките игри 2016 година

Катерина Николоска, Македонка родена во Прилеп својот животен пат го гради надвор од својата земја во далматинскиот град Сплит. Нејзината најголема љубов е спортиот, односно ѓудото. Наша Кате, како што ние ја викаме, е една од помладите членови во Македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит. Таа пред шест години се пресели во Сплит каде што започна една интересна животна приказна. Родена е 1990 година во Прилеп, завршила Кинезиолошки факултет во Скопје. Со ѓудо започна од мали нозе во својот роден град и тоа поради мали деформации на 'рбетниот столб. Почна да тренира гимнастика, но нејзиниот тренер ѝ сугерирал да почне да се занимава со ѓудо: „Јака си, а со ѓудо ќе имаш и грб прав како пушка“ – со смеење ни раскажува Кате. Така се одлучила за овој спорт.

Државен првак

Неколку години подоцна станува државен првак во ѓудо и носител е на црн појас 2 ДАН.

Во својата спортска кариера учествувала на голем број натпревари, домашни и меѓународни, балкански првенства, европски купови, европски и светски првенства, Олимписки игри за млади во Лигнано (2005) Италија, Медитерански игри (2013) Мерсин- Турција, Европски олимписки игри во Баку (2015) Азербејџан, Гранд Слам и Гранд Прикс турнири како и на многубројни Олимписки тренинг кампови. Нејзината кариера е проследена со добри и лоши моменти. Првиот медал го освоила во Србија.

- Тоа за мене беше знак да продолжам понатаму, вели Катерина.

Нејзиниот избор за овој спорт бара многу работа, дисциплина, пожртвуваност и честа одвоеност од своите најблиски. Како една од многуте благодати што ги нуди спортиот, покрај многубројните успеси, се и многузначајните пријателства кои ги има стекнато широм светот. Уште од своите средношколски денови се издвојува како спортистка и активистка. Била член во неколку школски организации, меѓу кои и работилници за комуникациски вештини, маркетинг и менаџмент, а била вклучена и во невладината организација за заштита на животната средина. Со својот тим работат на проектот „Заштита на биволите од изумирање“ и во Шведска на престижниот и

светски познат натпревар во полето на заштита и одржливоста на животната средина, подржан и спонзориран од автомобилската компанија „Волво“, го освојуваат второто место.

На Олимписки игри во Рио

Покрај сите овие ангажмани, таа непрекинато тренирала и ѓудо. Како претставник на УНЕП (UNEP – UN environmentprogramme), по покана на ОН учествува на 10. Светска конференција за спорт и животна средина и го претставува својот животен пат и говори за спортиот како свој придонес на оваа конференција. Љубовта за овој спорт сè повеќе растела.

Во почетокот на својата спортска кариера, низ средношколските денови добивала стипендија врз основа на спортските резултати, на факултет била стипендирана врз основа на својот успех, а потоа почнала да добива и спортски стипендии како млада надеж во овој спорт. Најмногу ѝ помогнала Олимписката стипендија, а во мал дел ја финансирала и Светската ѓудо федерација, матичниот клуб „Миоки“, како и семејството. За нејзиниот успех денес може да се каже дека е заслужна и нејзината мајка. На нејзино барање Катерина се запишала на Кинезиолошкиот факултет во Скопје. Дипломирала 2013 година, што ѝ дозволува после тоа почесто да патува на припреми, тренинг кампови и првенства надвор од Македонија, каде сама со своите резултати, успеси и порази, на телефонска линија со својот тренер Игор Паскоски, дури и сама свој физиотерапевт, напорно учи и тренира со едни од најдобрите ѓудисти во регионот и пошироко. И сето тоа, на само 20 години, придонесува

нејзината најголема желба, и сон да стане реалност – учество на Олимписките игри во Рио де Жанеиро 2016 година.

Сплитска адреса

Веќе шест години живее и работи во Сплит како тренер во сплитскиот џудо клуб „Пујанке“. Од сите кампови и голем број на тренери и стручњаци со кои имала прилика да работи и да тренира, таа го црпи најважното од нив и добива прилика, која за жал, поради финансиски услови не може да ја искористи, да тренира под капата на светскиот џудо тренер Марјан Фабијан. Оттука се отвора можноста и за Сплит каде што шест години вредно и со цело свое срце тренира, а и своето знаење им го пренесува на младите џудисти во сплитскиот џудо клуб. Нејзината приказна почнува на турнирот „Куп на Јадранот“, каде што вратите на својот клуб ѝ ги отвора семејството Прерадовиќ. Во нивниот клуб ги продолжува своите подготовки на патот до Олимписките игри. Оттука добива многу понуди. Прво од Будимпешта каде што се регрутираат учесници за учество на Олимписки игри и успева да си го оствари својот сон, да отпату-

ва во Рио де Жанеиро, заедно со најдобрата џудистка во Хрватска, Барбара Матиќ, од истиот клуб каде што денес Кате е тренер. На овие игри, за жал, не освојува медал, меѓутоа за неа е од големо значење патот до ОИ и самото учество на истите.

Две години потоа, со тешко срце го прифатила завршувањето со меѓународните натпреварувања како спортист и во тој период во Хрватска посетувала семинари за тренери и судии и се здобила со диплома како џудо судија со положена А категорија за судии во Хрватска. Освен како тренер, работи и како судија па со посебно задоволство суди и на Хрватските првенства во џудо. Под македонско знаме во 2018 година полага за лиценца за Европски меѓународен судија – Б категорија (континентален судија). Со таа лиценца денес суди и на Европски купови ширум светот. Во тој период го полага и завршниот испит за магистер по кинезиологија во Скопје.

Сплит – еден од најубавите градови

За Сплит вели дека е еден од најубавите градови, но дефинитивно не може да се навикне на бурата. Ужива во рибата и морските специјалитети. Покрај

џудото, во слободното време можеме да ја видиме како шета по сплитската рива, на Марјан, а задоволство ѝ претставува и природата, планинарењето посебно на Мосор и Козјак каде што ужива во погледот на морето и на целиот Сплит.

За Далматинците вели дека се доста воздржани за разлика од нас Македонците, но затоа дел од своето време го поминува во македонското друштво каде досега има стекнато многу пријатели од сите краевина на Македонија. Нејзиното родно место, домот, родителите и пријателите непрестајно ѝ недостасуваат. Без оглед на тоа каде се наоѓа, Македонија си ја носи во срцето и дава сè од себе да ја претстави во најдобро светло каде и да оди. Издвојува дека многу ѝ недостасува македонската трпеза, прилепскиот ширден, толчените пиперки со биено сирење...

За Кате, може да се каже дека е една прекрасна млада личност која напорно и безусловно се труди да го оствари својот сон. Тешки моменти, напорно тренирање, жртва за сето тоа мора да има, но ние сме горди на нашата Кате и ѝ посакуваме среќа и многу успешен животен пат. МКД „Македонија“ е горда што има, и млади, и успешни членови како што е и нашата Катерина.

Марта Жаја

„Македонската доктор House“ се пресели во Пула

Пред две години проф. д-р Лујза Груева патот ја донесе во Истра, поточно во Пула. Кога ја прашав зошто Истра, зошто Пула и зошто го напушти професорското работно место на Медицинскиот факултет во својот роден град Скопје каде триесет години работела во Клиничкиот центар и била водител на оддел па дошла да работи во Пулската општа болница при крајот на својот работен век, кратко ми одговори: „Божја работа“

Која е всушност Лујза Груева? Каде е родена и како го поминала своето детство? Со овие прашања го започнавме разговорот со драгата проф. д-р Лујза Груева.

Родена е во Скопје, а фамилијарното потекло им е од Струга. Кога ја прашав како го поминала своето детство, кратко, но со голема гордост ми рече: „Јас не си играл со кукли и играчки како другите деца, давав инјекции на јаболко“. Како и можела да си игра со кукли

кога, како што рече, во нивната фамилија имаат 50 дипломирани лекари, а нејзиниот дедо бил прв дипломиран лекар во Македонија кој живеел во Струга. Дедо ѝ Ристо Груев дипломирал 1921 година во Грац, Австрија. По дипломирањето служел воен рок во Белград, каде бил примен во гардата на кралот Александар Караѓорѓевиќ и бил единствен Македонец кој му служел на кралот. По воениот рок понудена му е работа на воената хирургија, но тој се враќа во Струга и отвора приватна ординација. Лујза е трета генерација на лекари: дедо ѝ, нејзиниот покоен татко, две тетки и брат; нејзиниот внук е специјалист по плас-

тична хирургија, а од нејзините три ќерки, две се лекарки.

Најголемо медицинско семејство

Своето име го доби по својата баба Лујза. Памти како нејзиниот дедо стално им велел да живеат за образот и никогаш да не дозволат да им се извалка. Дobar дел од разговорот го поминавме во опишувањето на животниот пат на дедо ѝ, како се оженил, како го стекнал во тоа време своето богатство во Струга и за неговата желба сите фамилијарно да почнат да студираат медицина, во што на некој начин и успеал; како што спомнав погоре, имаат пе-

десетина дипломирани лекари во фамилијата.

Според некои податоци кои ги прочитав, семејството Груеви е најголемо медицинско семејство во Македонија. По ова веќе претпоставувате дека и Лујза не може да биде ништо друго освен дипломиран лекар. Во 1993 година специјализира интерна медицина, 2002 година докторира на медицинските науки, а 2006 година станува супспецијалист по кардиологија и работи како професор на Медицинскиот факултет во Скопје и во Клиничкиот центар, а станува и член на научниците во Република Хрватска. Во Македонија е четири пати наградувана како најдобар лекар;

да бидам искрена не ни можев да ги читам нејзините документи, признанија, благодарници и награди кои ми ги покажа уредно средени во една папка, а верувам ни таа не знае за што се е наградувана низ нејзината работа, каде секојдневно им помага на луѓето кои неизмерно ѝ се благодарни и неизмерно ја ценат и почитуваат.

Во Македонија ја нарекуваат „македонска доктор House“, бидејќи е добар дијагностичар. Доктор професор, интернист, супспецијалист по кардиологија, Лујза Груева – сите овие титули уредно ќе ги видите напишани на вратата на нејзината ординација. Јас ја нареков драгата Лујза, бидејќи

покрај своите титули таа е една драга личност која сака на секо-го да му помогне и да го упати по најдобриот пат за чување на неговото здравје.

„Божја работа“

Пред близу две години, нејзиниот животен пат ја донесува во Истра, поточно во Пула. Кога ја прашав зошто Истра, зошто Пула и зошто го напушти професорското работно место на Медицинскиот факултет во својот роден град каде триесет години работела во Клиничкиот центар и била водител на оддел па дошла да работи во Пулската општа болница при крајот на својот работен век, кратко ми одговори: „Божја работа“. Во Божјата работа се вплетува животниот пат на кој секој ден коцкичките се наредуваат за доаѓање на море, кое најповеќе ја мами за да

дојде во Истра, а и овдешната клима, на што и многу други Македонци исто одговараат. Професорката д-р Лујза полека и стрпливо ни објасни како едноставно секојдневно од тргнувањето на собирање на документите, преводот, полагањето на хрватскиот јазик, нострификацијата, поднесувањето на документите во болницата во Пула, контактот со директорката на болницата д-р Ирена Хрстиќ и доаѓањето на работа во Пула, течело лесно. „Едноставно секојдневно сè само се редеше и нешто ме влечеше да дојдам, затоа велам дека тоа беше Божја работа“.

Инаку, професор д-р Лујза е верник и доаѓа во црква на православните верски празници кога има Богослужба. Во Пула веќе е познат кардиолог. Како што вели, има доста пријатели меѓу жителите на Истра, ка-

ко и меѓу Македонците кои, верувам, се горди што меѓу нив имаат една Македонка која е способен и со титула доктор по медицински

науки, кардиолог, која секому ќе помогне, а болните знаат дека ги лечи човек од доверба.

Михаела Златеска

Свечена седница за Свети Никола

Верскиот празник Свети Никола кој се одбележува на 19 декември, оваа година беше прославен малку необично во време на корона вирусот, во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула, каде што, за жал, изостана присуството на најмладите членови на македонските асоцијации.

Беше одржана свечена седница на Советот на македонското национално малцинство во Истарска жупанија со претседателка-

та Сашка Соломоновска Јаневска, каде беше прифатена програмата за 2021 година.

Бидејќи, пред сè, овој верски празник е посветен на најмладите на кои секоја година им се даваат подароци, оваа година пакетчињата им беа доставени на домашна адреса.

Беше одржана и кратка програма со поезија на Милена Златеска. Седницата беше одржана со почитување на сите епидемиолошки мерки.

М. З.

Слава на Бога во висините, на земјата мир и добра волја меѓу луѓето

*„Христос се роди, на-
вистина се роди“ е ре-
ченица која во секој
православен христија-
нин буди чувства на
мир, љубов и благосо-
стојба*

рине на Витлеемскиот Богомладенец, да ги очисти нашите души од секаква нечистотија, да ни донесе здравје и мир, та да го сретнеме и како пастирите и ние да изви-каме: - Слава на Бога во висините, а на земјата мир и меѓу луѓето добра волја! Со овие мисли, сите Вас ве поздравувам со радосниот поздрав ХРИСТОС СЕ РОДИ и честито и од Бога благословено Новото 2021 лето Господово“.

Останува на нас овие зборови да ги примиме во душата и во нашето срце и да го отвориме за раѓањето на нашиот Спасител. Исто така, останува и надежта дека овие тешки времиња побрзо ќе поминат, а нашите животи ќе се вратат во нормала.

Марта Жаја

Најголемиот празник Божиќ се празнува на 7 јануари, а ден пред Божиќ е Бадник кој во секоја куќа носи радост и обичај да се слави со кршење на погача во која се крие паричка. Се вели, „кој ќе ја најде, среќен ќе биде цела година“.

Радост над радостите

И оваа година, иако во поинакви услови поради ситуацијата со пандемијата на корона вирусот, православните христијани Божиќ го прославија во своите домови со најблиските. Така, и во далматинскиот град Сплит, Македонците за овој празник беа во кругот на семејствата со мислите и чувствата кон Бог, но и кон своите најблиски со кои не беа во можност да се сретнат и заедно да го прослават овој, за

нас христијаните, најголем празник.

„Христос Спасителот е тој што сите нас нè обединува. Нè вдahнува да бидеме едномислени во доброто, да живееме во мир, слога и љубов. Со тоа најсилно ќе ја потврдиме нашата вера, љубовта кон Христос Бог и кон сите наши ближни – кон сите христијани и кон сите луѓе со кои се среќаваме во нашето секојдневно опкружување“, се зборовите на нашиот свештеник Кирко Велински кој за прв пат оваа година на овој празник не беше со нас во Сплит. Тој секој Божиќ во прекрасната црква „Госпе од Анчела“ во Сплит на овој ден ги собира Македонците кои тука живеат за со молитва заеднички да ја споделат радоста над радостите која што блика од одбележувањето на најрадосниот семеен празник – Божиќ.

Витлеемскиот Богомладенец

Годинава за божиќните празници немаше заедничко Богослужение. Свештеникот испрати писмо до сите верници во кое истакна: „Ве повикувам драги браќа и сестри, на Бадник, 6 јануари, и на Божиќ, 7 јануари 2021 година, да се помолите во сопствените домови – домашната црква, пред семејната икона, да се поклониме и заблагода-

Божик (Љубов) во време на корона

Изложбата беше одраз на Божиќ, кој оваа година сигурно се разликуваше од претходните. Токму поради оваа причина, и покрај короната, уметниците со своите дела дадоа зрак светлина, надеж и спасение имплементирани во слика, скулптура, графика или цртеж

Хрватското здружение на ликовни уметници и ликовни критичари (ХУЛУЛК) веќе традиционално, но за прв пат во Галеријата на специјалната полиција од Татковинската војна на Република Хрватска, на 16 декември 2020 година се претстави пред публиката во Загреб со Божиќна групна изложба пред своите членови и гости. Изложбата под назив „Божик (Љубов) во време на корона“ беше органи-

зирана во соработка со Здружението на специјалната полиција од Татковинската војна на РХ и под покровителство на Град Загреб.

Изложбата беше одраз на Божиќ, кој оваа година сигурно се разликуваше од претходните. Токму поради оваа причина, и покрај короната, уметниците со своите дела дадоа зрак светлина, надеж и спасение имплементирани во слика, скулптура, графика или цртеж. Дваесет и девет умет-

ници, заедно со корисникот на Центарот за рехабилитација Загреб, на граѓаните им подарија неисцрпна уметничка инспирација за сите христијански народи, изложба исполнета со доверба, вера, храброст и радост.

На изложбата беше претставена уникатна инфрацрвена уметност, во слика и компјутерска графика, преку проектирана анимација што покажува трансформација на видлива слика во нова видлива

слика на инфрацрвена камера.

На отворањето говореше ликовната критичарка Санда Станакев Бајзек, а за отелотворениот логос, светлината и љубовта, сведочеше и делото на македонскиот академски ликовен уметник Крунислав Стојановски – „Genesis“, акрил на платно. Изложбата можеше да се погледа до 7 јануари 2021 година.

Е. П.

Митровденска задушница

За нас христијаните смртта „не е само смрт, туку живот. Смртта не е мака, туку бесмртна настава, смртта не е само солза, туку и песна, а царството на бесмртниот Бог е пред нас.

Посебно, драги браќа и сестри, на ова се сеќаваме во деновите на светата седмица во која постојано одекнува црковната песна „Христос воскрес од мртвите“.

Драги нажалени, со сите вас сочувствувам јас како парохиски свештеник и ве уверу-

вам дека упокоените ги имам задржано во моето молитвено сеќавање затоа што за добрите остануваат постојано добри спомени, а нивните дела ни го осветлуваат патот на нас останатите. И затоа е речено „Блажен е оној кој прави добра дела, зашто вечно живее помеѓу луѓето.“

Со овие зборови, отец Кирко Велински, им се обрати на насобраните верници во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Риека, на Задушницата на 7 ноември, саботата пред

Митровден, денот кога се дава спомен на починатите во Христос.

Со придржување на пропишаните мерки, достоинствено во молитва, со палење свеќи, со пченица, леб и вино, читајќи ги имиња на починатите, отец Кир-

ко со зборови на љубов и почит се сети на покојните и се помоли за здравје на сите присутни и на нивните роднини и пријатели кои се далеку, но секогаш се во мислите и молитвите.

Г. К.

Само она што се создава со љубов живее во времето – Божиќ во Хрватска

Како што сè е посебно во оваа 2020 година со пандемијата ковид-19, така и божиќните празнувања за верниците на Македонската православна црква во Хрватска беа посебни

Како парохиски свештеник, со благослов на нашиот надлежен Епархиски Архиепископ, Митрополитот Европски г Пимен и во договор со членовите на Црковните управи во Загреб, Сплит, Пула и Ријека, како лојални граѓани на оваа наша втора татковина, Република Хрватска, потполно се придржувавме до препораките на Националниот стожер за цивилна заштита на Р. Хрватска. Со тоа сакаме да бидеме примери и да покажеме одговорност за сопственото здравје и за здравјето на нашите ближни. Во таа насока, заеднички богослужби немаме никаде. Но, се потрудивме да испратиме препораки и направиме максимум онаму каде што имавме можност за секој кој сака да може да ги задоволи своите духовни потреби.

Во оваа прилика ја користам можноста во името на верниците, Црковната управа и мое лично име да му се заблагодарам на градоначалникот на Град Загреб, Милан Бандиќ, што дојде на Бадник во нашата црква во Загреб за да ни ги честита новогодишните и божиќните празници со желба, другот Божиќ да го славиме во сопствена црква. Исто така, сакам

да им се заблагодарам на сите членови на Црковните управи и на верниците во Загреб, Сплит, Пула и Ријека кои придонесоа со своето учество и со доброволна работа, со што покажавме дека и во вонредни услови, со кристално чиста вера, желба и љубов, можеме да се организираме и да овозможиме колку што е можно достоинствено и молитвено да си го одбележиме Божиќ.

Со духовна радост и татковска одговорност уште еднаш апелирам во оваа време на дарување да ја искажеме нашата љубов кон витлеемската пештера, но и одговорност секој од нас да донира и помогне како би ја привеле при крај изградбата на нашата прва Македонска православна црква во Загреб. Милостивиот Бог обилно да ја награди вашата донација. На крајот ја пренесувам пораката од поглаварот г Стефан, заедно со членовите на Светиот Архиепископски Синод на МПЦ-ОА.

СТЕФАН, ПО МИЛОСТА БОЖЈА АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ, ЗАЕДНО СО СВЕТИОТ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД, ПО ПОВОД БОЖИЌНИТЕ ПРАЗНУВАЊА ИСПРАКА МИР И БЛАГОСЛОВ ОД БОГА ДО СВЕШТЕНОСЛУЖИТЕЛИТЕ, ДО МОНАШТВОТО И ДО СИТЕ ЧЕДА НА МАКЕДОНСКАТА

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА – ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА

И Словото стана тело и се всели во нас, полно со благодат и вистина; и ние ја видовме Неговата слава, слава како на Единороден од Отецот.

Возљубени чеда во Христос Богомладенецот,

Ова, нашево време, е време кога особено се испитува нашата вера. Животот на народите, и покрај сите постигнувања, станува сè потежок и понеизвесен. Живееме во време со многу кризи: на економски, политички, социјален, образовен, здравствен и особено на морален план. Во светот секојдневно има сè повеќе човечки трагедии и страдања; сè повеќе царуваат самољубието, нечувствителноста, жестокоста, лицемерието, зависта, горделивоста, а љубовта сè повеќе е заменета со омраза и доброто со зло! А тоа е така зашто сè помалку Го имаме Христос во животот, а и на другите не им го правиме она што сакаме другите нам да ни го прават. Затоа и не можеме да ја разбереме целта на човековиот живот и неговата смисла, ниту, пак, можеме да го најдеме патот на спасението – зашто се оддалечивме од Бог, но и едни од други.

Отуѓувањето од Бог значи духовна смрт и чекорење во темнина. Ние луѓето како да забора-вивме дека без Него, без Бог, не ќе можеме да правиме ништо. Оваа состојба со пандемијата, што целиот свет ја преживува, ни докажа колку човекот е немоќен, и покрај сета своја самоувереност, и покрај сите свои достигнувања и знаења. Народите повторно се соочени со големо страдање и со зголемена смртност. Но, најстрашната пандемија на денешницата е тоа што луѓето забораваја да Го љубат Бог и да ги љубат ближните. А покајанието и поправањето се најдобриот лек против сите болести на телото и на душата.

Возљубени чеда на Мајката Македонска црква,

Еве, и во 21. век, за жал, продолжува оспорувањето на правото за национално самоопределување, како и непочитувањето на човековите права и слободи. Некои забораваја дека само она што се потпира врз вистината и правдата, дека само тоа што се создава во мир и со љубов останува да живее во времето. Сегашноста и иднината не

создале и не можат да создаваат минато или, по нечија желба, да го менуваат истото. Само луѓето и народите, поучени од минатото, можат да се менуваат и да се поправаат; за лошото да не се повтори. А историјата ни сведочи дека на сè што се потпира врз сила и невестина, когатога, му доаѓа крајот. Затоа, како македонски народ, пред никого и за ништо да не отстапуваме од своето, од вековното!

Добриот однос со Бог и со луѓето постојано треба да се создава и да се негува. Но треба и да се научи, па затоа е многу важно какво образование ќе им понудиме на сегашново и на идните поколенија, и во семејството, и во школството. Само доколку во родителскиот дом и во училиштето се негуваат моралните и воспитните вредности, ќе можеме да имаме надеж, и како држава, и како народ. Не смее да се допушти нарушување на вистинските права и вредности и да не дозволиме да се обнови веќе видениот систем на богоборно едноумие!

Нека годината којашто доаѓа биде време на победа над злото и над непријателствата коишто владеат со светот, да биде време благопријатно за изобилни духовни плодови и време во кое ќе заврши страдањето од подмолната болест; нека биде и време на благодарност до здравствените работници, чија саможртва треба да биде за пример.

На сиот наш народ, овде, во Татковината и насекаде по светот, им ги честитам божиќните празнувања, поздравувајќи ги со сè радосниот поздрав: **ХРИСТОС СЕ РОДИ!**

Честито и од Бога благословено новото лето Господово!

Протојереј ставрофор
Кирко Велински

Ve molime pomognete kolku možete!
Molimo Vas pomozite koliko možete!

MPCO „Sv.Zlata Meglenska“

adresa: Našička 6, 10000 Zagreb R.Hrvatska

so naznaka:

Donacija za izgradnju

Makedonske Pravoslavne Crkve u Zagrebu

broj žiro račun:

HRK HR4023600001101569965

EUR HR1323600001500332698

(SWIFT) ZABA HR2X

Zrno po zrno pogača!
Kamen po kamen palača!

Радосен Божиќ со пакетчиња за најмалите во Осиек

Оваа година, дуото дедо-баба Мраз им разубави Божиќ на учениците по македонски јазик во Осиек. Имено, претставниците на македонското на-

ционално малцинство на Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљаноски и на Град Осиек, Јагода Тренеска Цветичанин, на 10 ученици од основните учи-

лишта им подарија прекрасни пакети полни слатки.

„Најмалите се нашата иднина. Ова е 13. генерација ученици по македонски јазик и важно е да им покажеме дека мислиме на нив“, рече Сиљаноски.

Иако наставата по македонски јазик се одвива на далечина и учениците не можеа заради мерките да дојдат во просториите на ОУ „Вијенац“ да си ги земат пакетчињата и да се дружат со Сиљаноски и Цветичанин, учителката Маја Јовановски најде начин како да им ги подели. По принципот

„од врата до врата“, таа го помина цел Осиек, од Вишњевац до Тења, и на сите ученици им ги донесе новогодишните подароци дома, а сè со цел да продолжи традицијата на дарување во духот на радоста.

„Не ми беше воопшто тешко, иако се тоа доста километри, но секој напор вреди за да се види радоста на лицата на децата! Уште повеќе што заради короната немаме прилика да се видиме на училиште, па ова беше можност и малку да си позборуваме“, рече учителката Јовановски.

J. T.

Божиќ во Пула

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула, традиционално и во духот на верата, под епидемиолошки мерки го одбележа Божиќ, на 7 јануари во просториите на МПЦО, но без присуство на свештеник од Македонија и без Богослужба. Со договор на парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински, и членовите на Управниот одбор на МПЦО, како и со претседателот на МПЦО Ратко Златески, се-

пак просториите на МПЦО беа отворени за Бадник вечерта и утрото за Божиќ.

Верниците на Истарската жупанија како и секоја година и оваа беа присутни во просторот, се помолија пред иконите и запалија свеќи како за здравје така и за своите покојни. Не изостана ни божиќната трпеза, но верниците поради мерките не се задржуваа долго во просторот и по молитвата и краткиот разговор со присутните заминуваа да направат место за новодојдените, така што во мир и благослов си го честитаа празникот

со познатиот поздрав: Христос се роди! Навистина се роди!

Покрај честитките не изостана ни бадниковото дрвце кое го красеше просторот.

M. Z.

Верниците на Македонската православна црковна општина „Св. цар Констан-

Мир Божји, ХРИСТОС СЕ РОДИ!

тин и царица Елена“ од Риека и околината, традиционално во кругот на своите семејства, со посна трпеза во своите домови на Бадник го чекаа Раѓањето Христово.

Утрото, на 7 јануари 2021 година во 10 часот во малата црква

„Св. Фабијан и Себастијан“, без присуство на нивниот парохиски свештеник, се собраа во молитва со запалени свеќи и го чествуваа Божиќ, поздравувајќи се со „ХРИСТОС СЕ РОДИ!“

G. K.

ИМА – КОНСТРУКЦИИ

Во македонскиот јазик, особено во неговото западно наречје, се употребуваат и неколку сложени глаголски форми со помошниот глагол **има/нема** и глаголската придавка во среден род, кои обично се нарекуваат **има-конструкции**: *имам учено, имав учено, сум имал учено, ќе имам учено, ќе имав учено, ќе сум имал учено, би имал учено*. Од нив најчесто се употребуваат првите две – **имам, имав** + форми-те за среден род од глаголска придавка.

Во овие форми се менува само помошниот глагол, а глаголската придавка се сведува на именувач на глаголското дејство.

Конструкциите со **има** претставуваат паралелни, синонимни и еден вид конкурентски форми на сите досега разгледувани сложени глаголски времиња и начини.

Значењата на има-конструкциите се многу блиски со значењата на сложените форми со **сум, ќе** или **би** и често можат да се заменуваат едни со други; на пример: *имам гледано со сум гледал; имав гледано со бев гледал; ќе сум имал гледано со ќе сум гледал* итн.

Основна разлика меѓу има-конструкциите и другите сложени форми е во тоа што кај првите повеќе доаѓа до израз резултатот од вршењето на дејството, а кај сложените со сум, ќе, би, повеќе се истакнува самото дејство.

Овие конструкции се мошне карактеристична особеност на македонскиот јазик, а се присутни и во соседните несловенски балкански јазици. За некои граматичари има-конструкциите се најегзотичното обележје на македонскиот јазик.

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно (Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

bez jezičnih prepreka...

TRANSLATION AGENCY
beyond language barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Одбележан Меѓународниот ден на толеранцијата

Координацијата на советите и претставниците на националните малцинства на Загребската жупанија на 16 ноември 2020 година во салата на Музичкото училиште во Дуго Село организираше јавна дискусија по повод Меѓународниот ден на толеранцијата. На настанот присуствуваа претставници на националните малцинства на Загребската жупанија, предводени од претседателот на Координацијата, Салих Хуремовиќ.

За положбата на националните малцинства, состојбата на заштита на човековите и малцинските права, како и за толеранцијата во хрватското општество говореше д-р Антонија Петричушиќ, доцент на Катедра за социологија при Правниот факултет на Универзитетот во Загреб, со која разговараше Горан Беус Рихемберг, претставник на германското национално малцинство на Загребската жупанија. Петричушиќ е член на Советот за човекови права на народниот правобранител и член на советодавниот совет на Рамковната конвенција за правата на националните малцинства на Советот на Европа, каде што ја претставува Хрватска.

Координација го одбележи Меѓународниот ден на толеранцијата со посебна и соодветна програма. На настанот беше промовирана и објавената брошура во која на едукативен начин се објаснува што е толеранција, зошто се слави и како

се манифестираат облиците на нетолеранција. Беус Рихемберг ги потсети присутните на Генералното собрание на УНЕСКО одржано пред 20 години, кое го прогласи 16 ноември за Меѓународен ден на толеранцијата и ја усвои декларацијата за толеранција. Тој посочи дека покрај малцинските права и толеранцијата на малцинствата, претставена е и поширока рамка, бидејќи толеранцијата не значи само толерирање на малцинствата, туку и на сите други, и на различни.

На одбележувањето на Меѓународниот ден на толеранцијата учествуваа и ученици на Музичкото училиште во Дуго Село.

Координацијата на 18 декември организираше и предавање на тема национални малцинства по повод Меѓународниот ден на човековите права. На предавањето се говореше за националните малцинства во Хрватска, за нивната историја, за позицијата и правата во општеството, како и за некои други аспекти поврзани со малцинствата. По предавањето беше одржана музичко-поетска програма.

Е. П.

20 godina sa Vama AMPER SERVIS

Cvjetna 6, 10370 Dugo Selo

Ispostava: Čulinečka 52, 10000 Zagreb

Instalacije inteligentnih sustava-pametne kuće
Automatizacija, upravljanje i nadzor instalacija u građevinama
Izrada tehničkih rješenja instalacija

*Elektroinstalacije jake i slabe struje *Centralno i podno grijanje *Ventilacija i klimatizacija *Vodovod i odvodnja *Gips kartonski radovi *Elektrostatički podovi *Automatska zaljevanja *Centralno usisavanje *PVC stolarija, inox i crna bravarija

Tel.: 01/2913-194, tel/fax. 01/2913-188, mob.: 0912230 077, 091 4771 777

E-mail: amper-servis@zg.t-com.hr

Direktor : Jonče Ilievski

Вкусовите на Македонија

Пифтија

Овој деликатес е неизбежен на македонската трпеза за време на зимските христијански празници во јануари – Божиќ, Василица или Богојавление (Водици).

Потребно е: 4 свински нозе, ½ кг свинско месо, сол и лук.

Подготовка: Нозете исчистете ги и расечете ги, а потоа заедно со месото посолете ги. Така нека стојат во фрижидер 2 дена. Потоа, нозете и месото ставете ги во голем сад и за-

лијте ги со вода. Кога ќе зоврие, првата вода истурете ја. Потоа додајте 5 литри вода и варете на тивок оган неколку часа. Течноста треба да се преполови. Потоа извадете ги нозете и месото настрана, одвојте го месото од коските на нозете, исечете го на ситни парчиња или со рака растргнете го на ситни делови. Течноста прецедете ја и во неа додадете здробен лук, посолете по вкус, а може по желба да

додадете и варен морков или друг зеленчук. Ставете ја течноста во чинии, или во поголем сад ако сакате да сечете коцки, и озгора наредете го месото. Се остава неколку часа на ладно место за да се стегне.

Потребно е: 1 кг месо од дива свиња, 4 главици кромид, 4 моркови, корен од целер, магдонос, црн пипер, црно вино, 3-4 лажици масло за јадење, 3 лаворови листови, 5 суви сливи, вегета и сол.

Гулаш од дива свиња

Подготовка: Месото се става да стои 24 часа во маринада (1 чаша вода, 2 лажици масло, 1 чаша црно вино, додадете ги и зачините). Следниот ден на грилтава кратко пропржете ги парчињата месо. Во тенџере ставете масло да се покрие дното, па ставете го кромидот исечкан на долги парчиња да се пржи, потоа додадете ги морковите и целерот. Пржете околу 30 минути додавајќи по малку од марина-

дата во која стоело месото. Потоа со рачен миксер измешајте го зеленчукот па додадете го месото, заедно со сливите, лаворовиот лист и магдоносот. Потребно време на готвење е околу 2 часа на тивок оган со постојано налевање на црно вино. На крај додадете уште малку сол доколку е потребно. Гулашот може да се послужи со додаток на компири, палента, пире, тестенини или њоки.

Пита со мак и јаболка

Потребно е: 8 готови кори за пита, 150 мл млеко за премачкување на корите, 150 мл масло за прскање на филот; **Фил од јаболка:** 1,2 кг рендани јаболка, ½ лимон – сок, 1 прстофат цимет, 2 лажички рум, 100 г шеќер, 50 г мелен рогач, 50 г мелени бисквити; **Фил од ореви (или сирење):** 200 г мелени ореви, 100 г мелени бисквити, 100 г шеќер, 2 лажички рум, 2 лажици мед, 200 мл врело млеко. (за филот од сирење – ½ кг несолено свежо сирење, 2 јајца, 100 г шеќер, 1 ванилин шеќер); **Фил од мак:** 200 г мелен мак, 100 г мелени бисквити, 50 г шеќер, 2 лажици мед, 200 мл врело млеко; **Премаз:** 50 г путер (по желба: пудинг од ванила, 500 мл млеко, 1 јајце и 200 г павлака).

Подготовка: Корите искројте ги според плехот во кој ќе печете, а се препорачува некој поголем и подлабок. **За филот од јаболка,** изрендајте ги јаболката и кратко пропржете ги со лимон со сок, цимет и рум, колку да омекнат и да испари течноста. Оставете ја смесата настрана за да се излади, па потоа додадете шеќер, рогач и мелени бисквити. **За филот од ореви (или сирење) и мак,** измешајте ги сите состојки и оставете ја смесата на страна. Филот се става после секои две намачкани кори со млеко и масло, и тоа прво фил од ореви (или сирење), па врз филот се прска малку масло, па повторно наредете 2 кори и исто премачкајте ги со млеко и масло,

па додајте го филот од мак, а третиот фил е од јаболка. Нанесете ги последните 2 кори премачкани со млеко, а одозгора обилно намачкајте ги со путер. Питата се пече половина час во загреана рерна на 180 степени. Пред крај, може да се прелие со пудинг од ванила подготвен на вообичаен начин, во кој се додава пенесто изматена кисела павлака со 1 јајце. Со оваа смеса премачкајте ја полупечената пита и вратете ја во рерната да се допече до крај. Завршниот слој со пудингот не е задолжителен.

М. Г.

Убавините на Македонија

Љепоте Македоније

БАЛТЕПЕ

Тетово е град во северозападна Македонија, сместен под живописната Шар Планина, во долниот дел на Полошката котлина. Според една легенда, името на градот е врзано со еден необичен настан од времето на турското ропство. Во непосредна близина на градот, меѓу два рида, живеела голема змија од која сите се плашеле. Само јунакот Тето, наоружан со лак и стрела, и со меч и штит, качен на својот коњ ја предизвикал сверката. Змијата разлутена го нападнала, но Тето замавнал со мечот и ја убил. Луѓето биле ослободени од стравот, а преминот меѓу двата рида бил лесно прооден. Во сеќавање на Тето, останало името Тетово.

Градот има своја тврдина – Тетовското кале, Хисар кале или Балтепе. Ова значајно археолошко наоѓалиште се наоѓа на врвот на Балтепе, веднаш над Тетово, на 2 км од градскиот центар. Сместено е на помала карпеста височинка со стрмни страни што се издига над десниот брег

на реката Пена. На врвот има зарамнето плато наведнато кон југ, со форма на триаголник, целото опфатено со траса на темели од одбранбен бедем. Градителите ја предвиделе стратешката позиција за да се контролира поголемиот дел од Полошката котлина.

Овој културен објект има ретка убавина од минатото. Самото наоѓалиште претставува утврдена градска населба на надморска височина од околу 800 м, со висина од околу 300 м и со површина од 108.000 м². Изградено е од големи камени блокови. Содржината е комплексна, внатрешниот дел има 5 сараи, големи кујни, бањи и бунар на средина. На високите ѕидови широки и до 4 м имало кули, има остатоци од подземан затвор и 3 тунели кои водат до Тетово, селото Лавце и реката Пена.

Најстарите траги на населеност, односно остатоци од ѕидовите на тврдината се големите блокови од бигор кои потекнуваат уште од 4-3 век пред н.е.

Се претпоставува дека врз темелите на овие ѕидови подоцна, во доцноантичкото време биле подигнати нови ѕидови. Тврдината била обновена во средниот век и подоцна во турскиот период во 1820 г. со видно влијание на османската архитектура.

Со проектот за заштита на културното наследство на Балтепе во изминатиот период се преземени реставраторски зафати за санација на оштетувањата. Во истражувањата се пронајдени многу остатоци од неолитот, античкиот и ранохристијанскиот период. Откриени се фрагменти од керамички садови, монети, како и бројни предмети карактеристични за Османлиското време.

Во склоп на Балтепе се наоѓа манастирската црква „Св. Атанасиј“. Ова место отсекогаш било значајно духовно собиралиште на жителите од тетовскиот крај. И секако, туристичка атракција со најубава глетка на градот Тетово.

Елизабета Петровска